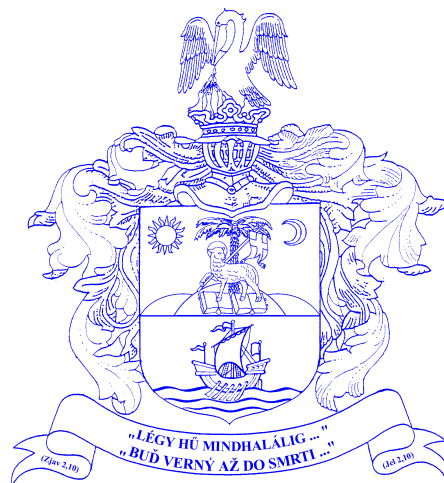

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXVII. évfolyam

1. szám

Komárom, 2006. január

Ára 10 korona

A KEZDET ÉS A VÉG A MINDENHATÓ

„Én vagyok az Alfa és az Ómega, így szól az Úr Isten, aki van, és aki volt, és aki eljövendő: a Mindenható” (Jel 1,8). A görög ábécé első és utolsó betűi ezek, melyeket a kezdet és a vég megjelölésére használtak. Tulajdonképpen a teljességet és tökéletességet jelentik. Az apostol is ilyen értelemben használta, és így értjük azt ma is. Az örökkévalót így különböztetjük meg a mulandótól.

Emberi ismereteink és gondolkodásunk, logikánk törvényei szerint minden mulandónak van kezdete és vége. Isten viszont örök. Ő az, aki minden idők előtt volt, és Ő az, aki lesz akkor is, amikor már nem lesz idő, mert az idő tulajdonképp magában hordja a maga ideiglenes voltát. Ő, az örökkévaló, az önmagát kijelentő, az embernek önmagát tudtul adó Isten az, akiben mi bízhatunk, akiben hihetünk. Egyedül Ő lehet jelen a kezdetnél és a végnél, egyedül Ő nincs az idő és a mulandóság törvénye alá rekesztve.

Ez az eljövendő mindenható Isten uralkodik a teremtett világa fölött (Jel 19,6). Ki az vagy mi az, aki vagy ami kiragadhatna minket az ő kezéből? Senki, bizonyosan senki. Gondoljuk el, testvérek, hogy a prófétai lelkű nagy látnok, a hű tanítvány, János apostol az Úrtól vett kinyilatkoztatásról akkor tett biznyságot, amikor Róma hatalma megdönthetetlennek látszott. Hisz mindenkit megalázott, maga alá gyúrt, leigázott. Vajon hihető volt-e abban a helyzetben, hogy a többségében életre-halálra kiszolgáltatott keresztyén rab-szolgáknak lehet túlélési esélyük a keresztyénséget pusztító, legnagyobb pogány világhatalommal szemben? Hihető volt-e akkor vagy bármikor azóta, hogy a világ hatalmasainál van nagyobb és hatalmasabb is? Pedig van! De ez csak hittel fogható fel. A mindenható Isten, A jelenések könyvében megnevezett Pantokrátor az, akinek hatalma alatt vannak a világ hatalmasai, császárai, királyai és főurai.

János apostol kinyilatkoztatása nem egy jól bejáratott logikai eszme-futtatás, még kevésbé valamilyen spekuláció

eredménye, hanem KIJELENTÉS. Kijelentés, amit vagy elfogad, vagy visszautasít az ember, ám érvényessége független az ember bármilyen állásfoglalásától.

Teremtett világunk megismerése folyamatos, fejlődő, változó. A változások mértéke szerint változik az ember világszemlélete. A világnézet kérdése viszont távolról sem ennyire változó, az már inkább hit kérdése. Isten mindenhatóságáról nem lehet hit nélkül szólni, sőt bizonyos számtani és filozófiai fogalmakról sem, mert értelemmel felfogni teljességgel lehetetlen. Használunk különböző fogalmakat, mint amilyen például a „végtelen”, közben elképzelnünk sem tudjuk mit jelent... Mindennap az anyagról szónokol vagy csacsog az ember, de nem nagyon tudja, mi az anyag. Vajon létezik-e egyáltalában az, amit mi anyagnak hívunk, vagy csupán hisszük, hogy igen? Utóbbi időben azt halljuk a tudósoktól, hogy anyag nincs, csak energia. Van? Nincs? Netán csak különböző megjelenési formái egyazon titoknak? „Minden relatív” – hangzik felénk immár jó fél évszázada, s közben talán senki nem gondol arra, hogy ha ez igaz, akkor a relativitás-elmélet is relatív, tehát viszonylagos... Akkor hol van világunkban az

a bizonyos pont, amire hivatkozhatnánk? Ezeket a jelszó-szerű rövid gondolatokat csupán azért vetjük fel, hogy érzékeltessük: a végső realitás dolgában hit nélkül aligha mozdulhatunk.

Kedves testvérek, jó hinnünk, hogy az idő kezdeténél és végénél, így parányi életünk kezdő- és záróakkordjánál nem voltunk és nem leszünk elhagyatottak, valamilyen kozmikus magányra ítélve. Maga a lét és benne az életünk a Mindenható kezében van. Meggyőződésünk, hogy 2006-ban is nagy szükségünk lesz erre a hitbizonyosságra. Így éljünk naponta Isten kijelentésével! Egyházunk nevében boldog, békés, termékeny új esztendőt kívánunk.

Erdélyi Géza

KAPITÁN GYÖRGY BAJVIADALA

– részlet –

*Bátor szívvel az vitézséghez vannak,
Ha ellenségöt hallnak, megvidulnak,
Gyorsan ő jó lovokra felfordulnak,
Az ellenségnek hamar arcul állnak.*

*Erősen vívnak, szerencsét késértnek,
Kik közülök meghalnak, sebösülnek.
Kik közülök örök rabságban esnek...*

*Tereken ha diadalmat vesznek,
Nagy hálákat adnak ők az Istennek,
Örülnek, vigadnak az nyereségnek,
Mentől inkább annak tisztóságének.*

*Jó legényök, vitézők végházakban
Vannak gyakran terekkel bajvívásban,
Az körösztýén hitért gyakor harcokban,
És jó hírért, névért sok országokban.*

(A fenti, Kassán 1550-ben keletkezett ének szerzője
450 évvel ezelőtt, 1556. január 30-án hunyt el.)

Az ÚR színe előtt

Drága mennyei Atyám! Szívem nagy gondjával eltelve mindennap félelmet érzek, úgyhogy szenvedésemet el nem mondhatom. Ezért kérek Téged, hűséges Isten, ne hagyj el engem, ne vedd el tőlem Szentlelkedet, tarts erősen, hogy ne csüggedjek és ne távolodjam el tőled. Örömteli szívvel akarok neked szolgálni, de nem bírok. Segíts nekem, hatalmas Isten, aki gyenge vagyok, és add nekem Szentlelkedet, hogy megvigasztaljon és biztasson. Uram, hiszek a Te kegyelmedben. Te engem meghallgatásom nélkül el nem engedsz, hanem kitépsz szívemből minden félelmet, és ajkamra örömeidet helyezel. Így akarlak Téged dicsőíteni jószágodért, dicsérni Téged, hálát adni neked és neked szolgálni örökké. **Ámen.**

Sigmund Scherertz

Boldogmondások a Hegyi beszédben

Isten segedelmével sorozatban szeretném magyarázni Jézus boldogmondásait, melyek az általában Hegyi beszédnek nevezett hosszabb beszédének (Mt 5–7) a bevezetését képezik. A megnevezés a Mt 5,1–2-ből származik, ahol az áll, hogy amikor Jézus meglátta a sokaságot, „felment a hegyre, és miután leült, odamentek hozzá tanítványai. Ő pedig megszólalt, és... tanította őket”. A tanítás nyolc boldogmondással kezdődik. Mielőtt részletesen elkezdeném magyarázni őket, jobb megértésük érdekében szükséges néhány általános megjegyzést tenni.

Ha Máté evangélista, aki ezt az evangéliumot főleg zsidókeresztyéneknek írta, hegyet említ, amire Jézus felment, hogy tanítson, az nem lehet csupán földrajzi adat, hanem inkább tanúságtétel. Hiszen minden zsidó tudta, hogy Mózes, aki kiszabadította Isten népét Egyiptomból, szintén felment a hegyre, és ott kapta ajándékba az Úrtól a Törvényt mint irányelvet az ígért földjére vezető úton. Ki tehát Jézus, ha ugyanezt teszi? Szabadító a bűn rabszolgaságából és a kárhozatból, aki a hegyről a megváltott népnek új törvényt hirdet – irányelvként az Isten országába vezető úton.

Kérdés továbbá, hogy mi a boldog szó tulajdonképpeni jelentése? A ma embere vallási vonatkozásban gyakran nem érti,

esetleg a szent életű katolikus történelmi alakokkal köti össze. Azt állítják, hogy a Hegyi beszéd címzettje csak egy kis csoport, egyfajta vallási elit s nem a reális, bűn által megpecsételt világban élő ember. Természetesen ez a felfogás helytelen. Ráadásul a boldog szót gyakran „szerencsével” helyettesítik, ami félrevezető, mivel túlságosan szubjektív: az

Rudolf Nehmer fametszete

embernek a kedvező külső körülményektől függő lelkiállapotát jelöli, amelyeket az ember megteremthet magának az alábbi jelszó szerint: Mindenki a saját szerencséjének a kovácsa.

Csakhogy Jézus a boldogmondásokkal nem az ember belső érzéseit fejezte ki (főleg, ha olyanokat nevezett boldognak, akik a világ szemében szerencsétlenek), hanem az ő Isten előtti objektív helyzetüket. Tehát szükségszerűen nem az a boldog, aki annak érzi vagy tartja magát, hanem az, akit Isten annak jelent ki, mégpedig nem emberi, hanem isteni kritériumok alapján. Jézus szerint az a boldog, aki Istennel rendezett kapcsolatban áll, akit Isten annak jelent ki, még ha az nem is felel meg az ember belső érzéseinek vagy külső életkörülményeinek. Hiszen nem ennek a világnak a törvényéről van szó, hanem az Isten országáéről.

Tehát helyesen ebből a szempontból válaszolhatjuk meg azt a kérdést, hogy kinek szánta Jézus a Hegyi beszédet. Egyrészt nem csupán egy szűk vallási elitnek címezte, másrészt nem is a bűnös földi viszonyok rendezésére szolgáló általános érvényű szabálynak szánta. A Hegyi beszédet Jézus mindazokhoz intézte, akik az Ige által megszólítottak és elhívatnak a mennyei dicsőség részeseivé. Isten országa már elkezdődött Jézus eljövételével a földre (Mk 1,15). Aki belső átváltozás, bűnbánat és hit által nyitott Jézus felé és elszánta magát az ő követésére, annak a Hegyi beszéd vezérfonal Jézus útján. Ő azt akarja, hogy az országába vezető út zárandokai közt, vagyis a boldogok közt mi is ott legyünk: te és én.

Ján Janovčik

Telefonok csöngenek, szebbnél szebb lapok és levelek mennek. De vajon attól, hogy csupa jót kívánunk egymásnak, tényleg boldog lesz-e az új év? Van-e reális alapja a jókívánságainknak? Vagy csak olyanok, mint az álom?

Ha magunkra, körülményeinkre nézünk, a jelen nem vigasztaló. Merényletek, gyűjtogatások, robbantások hírét röpítik szét a tömegtájékoztató eszközök. Ráadásul az életünk is oly esetleges. Elég, ha egy baktérium elhatalmasodik bennünk, és máris megyünk a minden élők útján.

A bűn világában élünk. Napról napra sokasodik, s elvesztéssel fenyeget. Pál apostol idejében sem volt egyszerű a helyzet. Őt magát például (noha semmi rosszat nem tett) bilincsbe verték. De a reménytelenség és kétségbeesés helyett felnézett Istenre, és látta Jézust, aki megtartóul született. Isten az ő Fiának nem kedvezett, hanem odaadta, halálra adta, sőt kegyetlen kereszt-

„...íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában” (Lk 2, 10b–11).

Karácsonyt ünneplő szeretett Gyülekezet, Nagytiszteletű/Tiszteletes Lelkipásztor Testvérünk! A 2005. év vége felé járva visszaemlékezünk az elmúlt évre; visszatekintünk, számadást teszünk. Van miről számot adni magánéletünkben, hitéletünkben, így egyházi életünkben is. Sok jó hírt hallhattunk, de rossz hírből sem volt kevés. Emlékezzünk csak a tavalyi karácsony szomorú hírére, a világot bejáró képsorokra a szökőárról, amely több mint százezer ember életét követelte. E szomorú hírre egyházunk hívei olyan választ adtak, amely azonban örömmel és büszkeséggel tölthet el mindenkit, mert gyülekezeteink 732 500 korona pénzadománnyal járultak hozzá a Magyarországi Ökumenikus Segélyszervezet közvetítésével az újjáépítéshez.

Aztán teltek-múltak a hétköznapiak, jöttek a megszokott hírek a politikából, a nagyvilágból, a családokból. Elszomorított bennünket vagy örömtelivé tette napjainkat sokféle hír: halálhír – gyermek érkezésének híre, betegség – gyógyulás, munkalehetőség – munkahely megszűnése, csalódások – kellemes meglepetések, áremelés – fizetés-emelés, és így tovább. Aztán nyáridőben, augusztusban újabb természeti katasztrófa zökkentett ki bennünket a hétköznapiokból, és a televízió segítség-

halálra. Isten ígéretet tett, hogy Jézus Krisztussal együtt minden megadatik minekünk.

Isten választottainak nem kell félniük a holnaptól, a jövőtől, mert Isten szereti ezt a világot: egyszülött Fiát adta érte. Ez a valóság magában foglalja azt is, hogy Jézus Krisztussal együtt adja az ő áldását. Boldog lehet az új esztendő, boldog lehetek, ha hozzá tértem, ha neki adtam a szívemet, ha velem élek. Nem csak az ünnepnapokon, egy-egy órára a templomban, de a hétköznapi során, munkavégzésünkben, a családjunk nevelésében, az útkeresésünkben, döntéseinkben, a mindennapi dolgaiban.

Benne, vele erős támaszt adott népének az Isten, hogy legyen bátor a holnapnak gondjában. Mert Isten valami jót végzett felőle. Semmi, de semmi ki nem ragadhat az ő kezéből. Se halál, se élet, se jelenvalók, se eljövendők.

Legyen hitünk Őbenne s mienk a jövő! Ezt a hitet mutassuk meg szent életfolytatásban! Életben és halálban egyetlen vigasztalásunk az legyen, hogy megváltott, a maga tulajdonává tett.

Berecz István

Karácsonyi körlevél

gével átélhettük székelyföldi testvéreinkkel az árvíz erejét. Az adakozókedv nem lankadt meg, hét egyházmegyénk összegyűlt adományát, 535 000 koronát juttattunk el a napokban erdélyi véreinkhez. Így váltogatta és váltja egymást jó és rossz hír az életünkben.

Karácsony ünnepén minden hírt elnyom az az örömmézenet, amelyet isteni küldöttek, karácsonyi angyalok továbbítottak először az emberiségnek: *Üd-*

vözítő született ma nektek! Megváltó érkezett! Akire úgy vártunk, aki értünk emberré lett, helyettünk vállalta a keresztalált, aki az Úr Krisztus a Dávid városában. Karácsony ünnepén lehetőségünk van rá, hogy ez a jó hír, ez az örömmézenet mindannyiunk személyes jó hírévé legyen – elnyomva minden hírt, mely eddig leterhelte gondolatainkat, életünket. Krisztus születésének és az ebben kifejezett isteni szeretetnek híre vigasztalhat bennünket bána-

tunkban, erőt adhat betegségben és tesz hálássá örömeinkben.

Kedves Testvéreink! Legyen áldott Isten, hogy lehetőséget adott az örömhír meghallására, megáldott a másokon való segítség és a szolidaritás vállalásának igyekezetében. „Legyen áldott az Isten, hogy még időt, látást és lehetőséget ad, hogy hitünkben erősödjünk, hogy Krisztushoz járulhassunk, hogy készülhessünk csendben a karácsony szent ünnepélyességében is a Vele való lelki közösségre. Legyen áldott az Isten, aki a gyarló módon emberivé tett karácsonyünnepben mégis megszólít és felmutatja a kegyelmi ajándékot: a szabadító Jézus Krisztust.” Legyen áldott Istenünk a gyülekezetért és egyházunkért hozott áldozatvállalókért – erkölcsi, természetbeni és anyagi támogatásukért, egyházunk melletti kiállásukért és hűségükért.

Kérjük és hívjuk az Urat, áldja meg a ránk következő esztendőt is, lelki házána építésében legyen segítségünkre, hogy ismét megtapasztalhassuk áldását és kegyelmét.

Istentől megáldott karácsonyi ünnepet, békés új esztendőt kíván a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinata, Zsinati Tanácsa és Zsinati Elnöksége nevében:

Koncsol László Dr. Erdélyi Géza
főgondnok püspök

Rimaszombat, 2005. december 23.

Az előző részekben már felvázoltuk, milyen körülmények között és milyen céllal kötöttek az ószövetségi időkben sógorházasságot.

Első ránézésre úgy tűnik, Ruth történetében is ezzel az érdekes házasságfajtával van dolgunk. Ismeretes Ruthnak, a fiatal móábi özvegyasszonynak a története, akinek első házasságából nem született gyermeke. Ahelyett viszont, hogy férje halála után új férjet keresett volna magának, hogy így biztosítsa megélhetését, inkább ragaszkodott (egy bizonytalan helyzetben) a megözvegyült anyósához. Az a bizonyos sógorházasság a negyedik fejezetben bukkan elő, amikor a Boáz nevű rokon felidézti az 5Móz 25,6-ban található szabályt: „De Boáz ezt mondta: Amikor a szántóföldet megveszed Naomitól, a móábi Ruthot, a meghaltnak a feleségét is el kell vened, hogy fenntartsd a meghaltnak a nevét örökségében” (Ruth 4,5). Boáz ezeket a szavakat Naomi meghalt férjének, Elimeleknek az egyik közeli rokonához intézi mint az akkori idők érvényes rendszabályát.

A probléma itt az, hogy az idézett mózesi törvény, ez az előírás nem a legközelebbi rokonra, hanem szó szerint a meghalt férj testvérére vonatkozik. Úgy látszik, hogy ebben az esetben a felvetett problémát az eredeti héber szöveg fordítása oldja meg, amint azt a magyar Károli-fordítás is teszi. A legközelebbi rokon kötelessége nem az, hogy elvegye Ruthot, hanem hogy megvegye tőle azt a földterületet, amit az anyósa, Naomi kínál megvásárlásra. Ezek alapján ebben a versben nem egy házassági felhívás, hanem egy újabb vásárlási, illetve pontosabban egy megváltási felhívás hangzik el. Ruth ugyanis (Naomival és Orpával együtt) úgynevezett „usus fructus”-szal, haszonélvezettel rendelkezik, amely szerint használati és rendelkezési joga van a földterület felett a meghalt férje után. Elimelek halála után ugyanis az örökség a két fiára szállt – mindaz, ami Elimeleké volt, és mindaz, ami Kiljóné és Mahlóné volt (Ruth 4,9b) –, a fiak halála után pedig ez az örökség az életben maradt özvegyekre szállt: Naomira mint a legidősebbre és egyben Orpára és Ruthra, az örökösök özvegyeire.

Ezt a jogot viszont Orpa elveszítette, mivelhogy visszatért hazájába és elhagyta Naomit, vagyis a meghalt férje családját.

Ebből a szemszögből nézve tehát a helyzet a következő: Naomi az előrehaladott kora miatt gondoskodik arról, hogy halála után ne vesszen el az örökség. Ezért kínálja fel a rokonnak, akinek azt át kell vennie tőle. Ezzel egyidejűleg ugyanazt a földterületet Ruthtól is szükséges átvennie, mivelhogy ő is ugyanolyan használója és felelőse az örökségnek. Naomival szemben viszont Ruth egy fiatal, házasságra alkalmas asszony, aki még szülhet utódot, aki aztán az örökségre – beleértve a megváltott örökrészt is – jogosult lenne, hogy fenntartsa a meghalt férfi nevét. Erre a folyamatra hívja fel Boáz a 4,5b versben a figyelmet: „...hogy fenntartsd a meghaltnak a nevét örökségében”.

ben”. Ezt a felhívást viszont nem tudja vállalni a rokon, és átadja a rokoni jogát Boáznak.

Ebben az esetben tehát nem is sógorházasságról, hanem a rokon és az ő örökségének a megváltásáról van szó. Hiszen sem a névtelen legközelebbi rokon, sem maga Boáz nem volt testvére a meghalt férjnek (a 4,10 alapján Ruth első férjének neve: Mahlón), vagyis egyikük sem volt sógora Ruthnak; ezért sem beszélhetünk sógorházasságról. Jogilag tehát egyikük sem volt köteles elvenni Ruthot feleségül.

Miért veszi el tehát Boáz Ruthot? Miben különbözik tulajdonképpen Boáz pozíciója a névtelen rokon helyzetétől? Mint ahogy az a harmadik fejezetből kiderül, Boáz és Ruth között személyes, bensőséges, intim, empátikus kapcsolat jött létre, amely természetes módon (férfi és nő között) házassághoz vezetett.

Boáz már elejétől fogva késznek mutatkozott, hogy Ruthnak segítsen, sőt mi több, hogy feleségül vegye; s ezt nem az előírás miatt tette. Éppen fordítva: mivelhogy Boáz kész segíteni Ruthnak, ezt nem önkényesen és önféjűen teszi, hanem az akkori jogszabálynak megfelelően. Boáz konzekvensen cselekszik: nemcsak Ruthot veszi el feleségül, hanem kiváltja a szükséges földterületet is. De nem csupán ezt teszi meg, hanem felelősséget vállal mindenért, amit Naomi és Ruth kezéből vesz át. Naomi és Ruth ugyanis jogilag felelős mindazért, ami Elimeleké és fiaié volt. Boáz átveszi a birtokhoz fűződő jogokat és kötelességeket.

Leszögezhető tehát, hogy a Ruth 4,5-ben és a 4,10-ben ugyan megtalálhatók a levíratus elemei, mégis több fontos részletében különbözik attól a Ruth 4-ben alkalmazott házassági rend.

A Ruth 4,13-ban végre feloldódik az egész könyvön keresztül húzódo feszültség: nemcsak a jogilag szabályos házasságkötés és örökség fenntartása, nemcsak a társadalmi jólét, nemcsak egy jó, személyes házassági kapcsolat jön létre, hanem az Úr (JHWH) áldásának kézzelfogható jele is beteljesül, melyben JHWH egy gyermektelen asszonynak termékenységet ad, aki egy fiút szül.

Óbéd születésével Elimelek családja fennmarad. Habár a szövegben nincs többé explicit módon szó a meghalt családjának fenntartásáról és továbbviteléről, implicite mégis benne foglaltatik.

Süll Tamás

A fenti címmel jelent meg a múlt év végén egy gyűjteményes kötet *Hodossy Gyula* összeállításában. **Miről olvashatunk ebben az igényes kivitelű könyvben? Mit tár elénk a harmincnégy szerző tollából származó, javarészt karácsonyi ihletésű elbeszélés, regényrészlet, vers, mese, elmélkedés? Itt csupán néhány támpontot adunk, természetesen a teljesség igénye nélkül.**

Olvashatunk emlékekről. Szerzőink hol szentimentálisan, hol romantikusan írnak le régi karácsonyokat, együttléteket, szokásokat. Különös, hogy a legtöbbjüket magunkénak érezzük. Mintha mi éltük volna át azokat. Jó átadni magunkat mások emlékeinek. Talán saját ürességünket töltjük ki ezekkel az elbeszélésekkel, vagy vágyainkat éljük át az olvasás során.

Olvashatunk pillanatokról. Szinte mindannyiunk számára van egy-egy pillanat, ami örökre megmarad az ünnepből. Egész életre belénk vésődött emlékek ezek. Egy kép, egy arc, egy pillantás, egy hang, egy mozdulat, egy simogatás, talán szülőé, társé, testvére, gyermeké, amit soha nem felejtünk el. S amikor karácsonyra gondolunk, ezek emléke újra meg újra életre kel. A múltunk belevetül a jelenbe. Talán ezért is tér vissza több szerző a gyermekkorába s eleveníti fel a régi szokásokat.

Olvashatunk ajándékozásról, örömteliről és fájdalomról. Ajándékról, ami már nem éri el az ajándékozót. (Megfigyelhető, hogy karácsonykor milyen szembetűnően magas az elhalálozás...) A lopott karácsonyfa feleslegessé válik, mert a gyermek nem éri meg az apa megérkezését. A régen várt ajándék, a kisvona megérkezik, de az ajándékozó apának távoznia kell.

Karácsonyi ajándék – Felvidéki írók tollából

Olvashatunk ajándékokról, amelyek maguk keresnek és találnak gazdát: egy gyermekothonnak a lakóit.

Olvashatunk beteljesült és beteljesületlen vágyódásról, kötődésekről, megtalálásról és elvesztésről, magunk elvesztéséről, sőt magunk elveszejtéséről is. Jó, rossz és legrosszabb megoldásokról. A várakozásról és az ünnep során átélt beteljesedésről.

Olvashatunk fájdalmas karácsonyokról. Mintha azt kérnék szerzőink: gondoljuk végig, mit is jelent az ünnep. Fejtsük le róla azt az

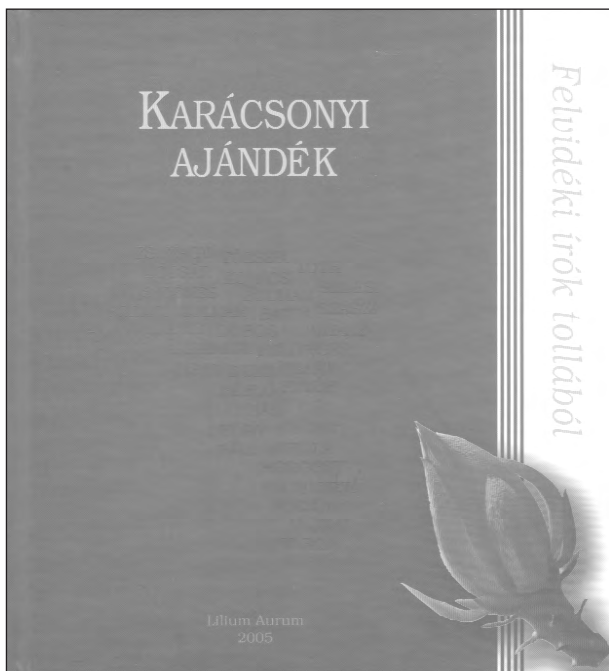
találja azt, amit az összeállító elrejtett. Felfedezhetjük az ünnepi üzenetet, még akkor is, ha néhány szerző képzeletének világa, formanyelve, díszlete fülünknek, érzéseinknek idegen.

Felfedezhetjük például akkor, amikor látjuk, hogyan feszül egymásnak az emberi megaláztatás, lecsüllyedés és a hitbeli, szinte próféta felemelkedés, a csak Isten által látott méltóság, a megtapasztalhatón túli dolgok valóságába vetett bizalom. Esetleg az a felismerés, amikor egy kisördög rádöbben, hogy angyal (lehet).

Kívánjuk, legyen minél többünk ajándéka ez a kötet, amit azzal a reménnyel nyújt át a kiadó, hogy „*elkezdődik bennünk a karácsony*”.

GZS

(*Lilium Aurum, Dunaszerdahely 2005*)

édeskés, nem ritkán hazug mázt, amit mi magunk rakunk rá, megcsalva akár önmagunkat is! Mit ér a karácsony, ha szegényebbek lettünk, ha megfogyatkoztunk? Mit ér, ha háború van? Ha a haláltáborban elpusztultakra kell közben gondolni, ha csak a vágy van, a beteljesülés nincs, csak emberi csődök, szeretetlenség van? Ha nem gyermekké, hanem kiábrándult felnőttekké válunk? A kötet arra indít: ne hazudjunk magunknak! Tudatosítsuk a méltóságunkat és a nyomorúságunkat is! Mintha azt mondaná: ez az élet teljessége.

Olvashatunk több olyan művet is a könyvben, amelynek nincs kimondottan karácsonyi tartalma. Az olvasó dolga, hogy asszociáljon, meg-

Feladvány

Mi az emberiség legnagyobb karácsonyi ajándéka?

Kérjük, megfejtésüket legkésőbb **február 10-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki, amelyeket a Lilium Aurum Kiadó ajánlott fel.

A novemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik úgy tudják, hogy az ethosz kifejezés erkölcsöt, erkölcsi magatartást, érzéket jelent.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Lilium Aurum Kiadó jóvoltából – könyvjuttalomban. **Özv. Csető Dávidné** (Garamszentgyörgy) Csáky Károly *Irodalmi kapcsolatok II.* című tanulmánykötetét, **Szakál Róbert** (Kassa) Pomogáts Béla *Magyar régiók* című könyvét, míg **Vörös Irma** (Csilizradvány) a most recenzált könyvet kapja. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

A nevem: idő. Nem léteztem mindig, és nem is leszek mindig. Most azonban vagyok, és megszabom az életet az egész földön. Az emberek rám várnak, engedelmeskednek nekem, de rettegnek is tőlem. Utamat senki sem akadályozhatja, egyedül Isten. Ő ellenőriz engem. Megmondta, hogy nemsokára végem lesz.

Akkor azonban már túl késő lesz. Túl késő, hogy bárki is megtérjen és Istennel való viszonyát rendezze (az ő Fia, a Jézus Krisztus közvetítésével). Túl késő lesz, hogy üdvözítő hitre jusson; akkor már csak sírás, gyötrődés, félelem és bánkódás tölti be a meg nem tértek örök-kevalóságát.

Időnek hívnak, állandóan megyek előre a vég felé, s velem érkezel te is, kedves olvasóm, az örökkévalóságba. Isten még figyelmeztet: „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” (2Kor 6,2b).

Az ember nem tud igazán bánni az idővel. Talán a leggyakrabban használt

Az időről és a csendről

mentségünk: Nem érek rá! Nincs időm! Ha pontosan fogalmaznánk, azt kellene mondanunk: Erre nincs időm! Mert valójában mindenre van időnk; csak bizonyos szempontok szerint válogatunk, kire vagy mire szánunk időt, és vannak helyzetek, amikor kell, hogy legyen időnk.

Figyeljük meg, hogy ha az elfoglalt ember idejének egy része felszabadul, zavarba jön. Például, ha egy előszobában kell várakoznia, ideges lesz, türelmetlenül dobol, gondolatai mindenfelé csaponganak. A mindig elfoglalt embernek legtöbbször azért nincs ideje, mert nem csendesedik el.

Pedig hihetetlen, hogy milyen értéke van a csendnek! Aki Isten előtt el tud csendesedni, az nem folytat egyoldalú beszélgetést, hanem Isten szavára figyel. Gondolatai ezalatt elrendeződnek, áttekintheti a rá váró feladatokat, belső igazítást kap, hogy mi a halaszthatatlan

teendő és mi az, ami lényegtelen, amivel nem érdemes foglalkoznia.

Mert ezért kerülünk időzavarba: elvesztegetjük az időt, s arra sem jut, ami valóban fontos lenne. Például a csendre. A csend erőforrás. A nagy alkotások sohasem a lármából, hanem a csendből fakadnak. Akinek nincs ideje elcsendesedni, az lelkileg kiszárad, felületes lesz.

Az elcsendesedésre feltétlenül idő kell! A csendben Isten munkálkodik bennünk: nyeseget, nemesít, formál, gyúr, alakít, csiszol, fényesít. Az idő és a csend összetartozó fogalmak a hívő ember életében.

A csendben – és csakis a csendben – tesz bennünket Isten alkalmassá a szolgálatra.

„Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak” (Ef 5,15–16).

Molnárné Miklós Malvina

Református éneklésünk

Az istentiszteleten Isten hívása hangzik felénk. Megszólít Igéje által, melyre az embernek választ kell adnia – vagy szóval, vagy tettel. A szóban adott válasz az imádság, amely lehet élőszóban mondott és énekelt. Pál apostol is így buzdít: „...hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek” (Kol 3,16b).

Súlyva van az elhangzott kérésnek és dicséretnek. Éppen ezért „annál gondosabban kell ügyelnünk arra, hogy valamilyen módon vissza ne éljünk vele: be ne szennyezzük csúfosan, és azt, amit nekünk javunkra és üdvösségünkre adott Isten, kárhozatunkra ne fordítsuk” – írja Kálvin János a zsolnárokhoz írt előjáróbeszédében. Nyilvánvalóan érezhető, hogy a zenének titkos és szinte hihetetlen ereje van megmozdítani, befolyásolni a szíveket – vagy így, vagy úgy. A zene nyugtathat, de idegesíthet is. A zene ellazíthat, de meg is köthet. Ezért fontos odafigyelni arra, hogy milyen zenét engedünk be istentiszteleteinkre.

Az éneknek meghatározó elemei (a szöveg, a dallam és a ritmus) együttesen alkotnak egy egészet. Képletesen szólva a dallam, a harmónia a „virágváza”, melyben a szöveg a „virág”.

Sok szöveg alkalmas Isten magasztalására. A reformátorok az ószövetségi zsolnárokat tartották a legmegfelelőbb-

nek. Ott elhangzik a dicséret, a kérés, a magasztalás, a hálaadás és a köszönet. Több újszövetségi ige vagy himnusz is előjön egy-egy énekünkben.

Ha a szöveghez zene párosul, még intenzívebben hat az emberre, sokkal erősebben fúródik az emberi szívbe. A dallam emelkedésének, ereszkedésének meghatározó szerepe van. Nem véletlenül kezdi Luther *Erős vár a mi Istenünk* énekét három egyforma magas hangon. Az erő, a vár, az Isten valahol a magasságban lakozik, felülről jön. (Mellesleg ez a dicséret a 46. zsolnárszövege, melyben az ószövetségi zsolnárszöveg is éri ezt a magasságot, mivel a zsolnárszöveg elején megjelöli: Ének magas hangra!)

Azt már egy óvodás is meg tudja állapítani, hogy szomorú vagy vidám dallamú zenét hall. Egy bűnvalló énekszöveghez nem párosul dúr, vidám hangzás. Vagyis a harmónia alátámaszthatja a szöveg mondanivalóját. A dallam hullámzik, ezzel kifejezheti a sóhajtást, a hosszú kitarított hang az állandóságot.

A ritmus a zene másik nagyon fontos kifejezőeszköze. Megadja az alaplücket. Ha a ritmus – a zene gyorsasága, tempója – változik, annak jelentősége van. (Az afrikai zenében mint ritmus-hangszernek a doboknak van különös szerepe.) Az egyes hangnemeknek, hang-

színeknek is jelentőségük van: megfigyelhető, hogy az oratóriumokban Jézus szavait mindig mély férfihang énekelte, míg az angyal általában szoprán.

Láthatjuk tehát, mennyi mindenre kell odafigyelnünk, ha éneklésünkkel méltóan akarjuk Istent dicsérni az istentiszteleten. Az úrasztalára sem kerül koszos műanyag váza, gazzal és bogáncscsal. A „virág” már adott, hisz énekeskönyvünkben ott vannak a szép szövegek, a „vázát” kell kiválasztanunk, azaz a megfelelő dallam, ritmus, harmónia szükségeltetik még. Református gyülekezeteinkben éppen a „vázából” van a legnagyobb hiány. Pedig gazdag népzenei énekkincsünk mutatja, hogy mind ezt ismerjük, műveljük is. A *Csillagok, csillagok szépen ragyogjatok...* kezdetű éneket sosem énekelnénk lassan, vontatottan. (Nehéz is lenne, hisz ahogy a csillagok a magasságban, úgy az ének dallama is magasan kezdődik, így könnyebb gyorsabban énekelni.) Miért kellene éppen a templomból kiszorítani a megfelelő zenét, a tiszta dallamot, a ritmust, amikor a legnagyobbról, Isten dicséretéről van szó?

Végül hadd idézzem Augustinus szavait: „Senki sem tud Istentől méltóképpen énekelni, csak az, akit Ő tanít meg erre.”

Süll Kinga

November elején ünnepélyes keretek között adták át az Alistáli Református Egyházi Alapiskola sportpályáját, amelynek megépítéséből a gyülekezet felnőtt tagjai és a gyermekek is kivették a részüket. Az ünnepi istentiszteleten *Édes Árpád* lelkipásztor szolt a megjelent vendégekhez és az iskola gyermekeihez. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével *Szigeti László* oktatásügyi államtitkár és *Hecht Anna*, a Nagyszombati Kerületi Tanügyi Hivatal elöljárója is. A *Nagy Tímeával*, az iskola igazgatójával készített beszélgetésnek viszont nemcsak a sportpálya a témája, hanem az épülő új iskola is.

– Mikor született meg a döntés arról, hogy az egyházi alapiskola számára egy sportpálya épüljön?

– Még a 2003/2004-es tanév végén jött az az ötlet, hogy sportpályát kellene építeni a gyermekek számára. Ez az elgondolás a pedagógusokban fogalmazódott meg, ők szorgalmazták az ötlet megvalósítását, viszont a terület, amely ennek a sportpályának helyet ad, a helyi gyülekezet tulajdonát képezi. Így szükséges volt a presbitérium jóváhagyása is az építkezés megkezdéséhez. Istennek legyen hála, sikerült is a tervünket megvalósítani, mégpedig szülői és alapítványi támogatással, illetve a diákjaink segítségével.

– Ki mindenki támogatta a sportpálya megépítését?

– Elsősorban az Illyés Közalapítványnál pályáztunk. Innen kétfélmillió forintot kaptunk. Hollandiából két helyről is támogattak bennünket, de a terv megvalósítását anyagilag segítették helyi vállalkozók is, valamint a presbiterek, tanárok, szülők, iskolabarátok és a diákok is kivették a részüket a munkából. Délutánonként, hétvégeken – amikor a munka nem igényelt szakértelmet – mi is bekapcsolódtunk. Most végre láthatjuk a közös munka eredményét: egy korszerű sportpályát, ahol szabadon lehet focizni, kézi- és kosárlabdázni és egyéb sporttevékenységet űzni.

– A régi iskola mellett – közvetlenül a sportpálya szomszédságában – épülőben van egy új iskola. Milyen stádiumban van az építkezés?

– Jelenleg két épületben folyik az oktatás. Az egyiket a község bocsátot-

Elkészült a sportpálya, épül az iskola

ta rendelkezésünkre, a másik pedig a gyülekezeté, de felújításra szorul. Így kénytelenek voltunk belefogni egy újnak a megépítésébe. Az új épület már tető alatt van, leszigetelve, bevezettük már a villanyt és a vizet. A többi mun-

Nagy Tímea, az Alistáli Református Egyházi Alapiskola igazgatója

ka pedig folyamatosan zajlik; olyan ütemben, ahogyan az anyagi támogatók érkeznek.

– Kik a legnagyobb támogatói az épülő iskolának?

– Rendszeresen pályázunk az Illyés Közalapítványnál. Most a Szülőföld Alaptól szeretnénk erre a célra pénzügyi támogatást nyerni, de támogat bennünket a Magyar Református Egyház Zsinata is, valamint a helyi vállalkozók és a szülők is.

– Milyen nagy lesz az iskola?

– Az iskola négytantermes lesz, és egy szaktanterem, tanári és szociális helyiségek is helyet kaptak benne. A kétszintes épületnek a padlasterét is beépítettük. Szép, tágas osztályokat nyerünk így.

– Milyen újdonságok vannak az iskolában?

– Szeptembertől iskolabuszszal szállítjuk a környező falvakból származó

tanulókat. A Zsinati Elnökség tartós használatra egy mikrobuszt adott kölcsön az iskolának. Nekünk csak az üzemeltetési költséget kell előteremtenünk. Ennek a lehetőségnek a szülők és a gyerekek, mi magunk is nagyon örültünk. Az iskolabusz reggel hétkor indul a gyerekekért, és délután, a napközi végén pedig hazaviszi őket. A sofförködést két lelkipásztor, *Édes Árpád* és *Somogyi Alfréd* vállalták el.

– Az elmúlt évek során nagyon megcsappant a gyerekek száma az iskolában. Sikerült-e már elérni az újításokkal azt, hogy egyre többen válasszák az egyházi oktatást?

– Bízom benne, hogy egyre többen szeretnének majd itt tanulni. Ennek egyik szép példája, hogy az új iskolaévben tizenöt új tanulóval gyarapodtunk. A gyerekek az idén két alkalommal is iskolai kiránduláson vettek részt, sőt két éve működik az iskola

Az igazgatónő egy Szentírással ajándékozza meg Szigeti László államtitkárt

honlapja, Parittyva című iskolaújságunk évente négyszer jelenik meg. Van számítástechnikai szakkörünk, ahol a tanulók nemcsak ismereteiket gyarapíthatják, hanem a honlapunk számára is készíthetnek anyagokat. Ezenkívül *Édes Árpád* tiszteletes úr vezetésével működik az íjászkör, de van kézműves- és angolkörünk is.

Iski Ibolya

(Elhangzott 2005. december 11-én a Pátria rádió Világosság című protestáns félórájában.)

A templom, a pálya és az épülő iskola (A. Kis Béla felvételei)

A család Isten teremtési rendjének olyan alkotóeleme, amely az élet továbbadására, megőrzésére adatott; a hétköznapi élet megélésének természetes terepe. Ahogy változik a világ, a különböző koroknak, közösségeknek a családmodellje is sokféle képet mutat.

A magyar nép ázsiai eredetű, ami azt is jelenti, hogy a magyar társadalom szervezetében az európainál mélyebben benne van az, hogy az élet alapsejtje a család, ami az ősök származási vonalának a továbbvitelét is jelenti. A magyarság sokat megőrzött ebből az ázsiai felfogásból. Anyai nagymamám még hetedíziglen el tudta mondani a rokonságát. Jómódú kismemesi család leszármazottjaként őrizte azt az örökséget, hogy a magyar nemesi jog szerint hetedíziglen lehet örökölni.

A család teremtési rend, de egyúttal az a szintér, ahol (ugyanúgy, ahogy a vagyoni) az utódokkal kapcsolatos felelősség is motivációt jelent. Nem véletlen, hogy amikor a kommunizmusban megszüntették a magánvagyonot, amikor lehetlenné tették, hogy a szülő adott esetben felhalmozva gondoskodjon az utódjáról, akkor a világ alapjai rendültek meg. Nem sok értelme van, ha az ember csak magáról gondoskodhat, nem halmozhat fel, nem hagyhat a szeretetre életüket megkönnyítő hagyatékot. Nem véletlen tehát, hogy a 20. századi, (társadalmunkban a kommunizmus következtében létrejövő) viszonylatrendszer annyira áthatotta és megrendítette azt a világot, amiben élünk.

A magyarság tehát a családcentriskusságot erőteljesen őrizte és erre szüksége is volt, mert katonanép volt. A sok újracházasodást látva az idősebbek el szokták mondani, hogy bezzeg régen ez nem így volt. Nos, ez szerintem nagy tévedés! Régen is így volt, csak régen más miatt volt így. Például a sok szülés (a régi világban nem volt ritka, hogy 10–15 gyermeknek is meg kellett születnie ahhoz, hogy legalább 2–3 felnőjön, aki gondoskodott az öreg szülőkről és továbbvitte a család nevét) az akkori higiénés viszonyok mellett rendkívül sok nő életébe került, aminek csonka család lett a következménye, illetve újracházasodás lett a vége. A rengeteg háború pedig a férfiak életét rövidítette meg, és ilyenkor is csonka lett a család.

Nem véletlen az, hogy a Szentírás is elsődleges feladatként beszél az özvegyek és árvák támogatásáról. A

családi fegyelem nem pusztán a prűdéria miatt van, vagy azért, mert a keresztyénség a szexualitást mindig is szabályozni igyekezett, hanem azért, mert a megszületett életért való felelősség megköveteli, hogy világos legyen: ki gondoskodik a jövőendő életéről, a jövőendő gyermekről. Emiatt a régi világban ez a fajta szigorú családforma az újracházasodások ellenére is olyan stabil volt, hogy bár nagyon sok nehéz sorsú özvegyről és árváról van tudomásunk, mégis azt lehet mondani, hogy szigorúan biztosítva volt a megszületett gyermek felnövekedése.

A korabeli családok stabilitását még valami más is segítette. Itt is téves dolog azt feltételezni, hogy a régi emberek kölcsösebbek voltak, hiszen tudjuk, hogy a keresztyén teológia alaptanítása, hogy minden ember gyarló, bűnös. Etikail felsőbbiséget tulajdonítani egy régi kornak azért nem szabad, mert nem az erkölcsi magasság és nem az etikum volt magasabb szinten, hanem az agrárvilág, a paraszti világ egy nagyon sajátos, a mienktől teljesen eltérő világ volt. Természetes volt a lakóhely és a munkahely egysége. Ez azt jelentette, hogy a családtagok (a gyermekek és szülei, a szülők) és a településbeli rokonság idejük kilencven százalékát egymással töltötték. A mi világunkban ez majdnem fordítva van. A családtagok idejük kisebb részét töltik egymással. Lélektani abszurditás lenne azt feltételezni, hogy ennek nincs következménye. A régi családok stabilitását jó részt ez adta, az egymás iránti felelősség. Olyan típusú kapcsolatok jöttek létre, hogy hiába nem volt lélektani ismeretük a szülőknél, meg adott esetben a lelkésznek vagy tanítónak sem, mégis az egymás mellé szorult életkeknek a kölcsönös felelőssége sokkal mélyebb volt, mint manapság.

Másrészt az is teljesen nyilvánvaló, hogy a régi világban a családok stabilitásában nagy szerepe volt a nők más helyzetének. Nem volt önálló jövedelmük, létformájuk, ennek következtében az utódokról való gondoskodás miatt a maximális áldozatot hozták. Ha valaki végiggondolja, hogy a népdalokban az anya szerepe és az anyáról szóló népdaloknak az érzelmi mélysége milyen nagy, rájön, hogy a gyerme-

A család a magyarság

kekért való felelősség az anyákon és a nőknél volt elsősorban, ami egyszerűen azt jelentette, hogy érzelmileg majd-hogynem kizárólagos volt a kötődés. Azért kell ezeket elmondani, mert – sajnálatos módon – az ember rövidre zárja a dolgokat: a kor, amiben él, nehezebb, rosszabb. Pedig a korábbi sem volt jobb, s a világ a jövőben sem lesz jobb, csak másféle. A keresztyén ember szempontjából nincs rosszabb, mint amikor fiataloknak azt mondjuk, hogy ők mintha eleve könnyebb fajsúlyúak, kevésbé etikusak lennének. Holott a világ mindig ugyanaz. Más körülmények között él ugyan az ember, de ugyanaz az eredendő bűnös, aki volt évszázadokkal ezelőtt.

Ebből a szempontból kell megérteni a család funkcióját, s így már nem lehet a régi modelleket erőltetni. A termelőszövetkezetek szervezésével a Kárpát-medencében teljesen feldúlták, tönkretették a paraszti világot. Százérezével voltak olyan férfiak, akik egész héten az ország másik sarkában dolgoztak, s legfeljebb a hétvégén találkoztak a feleségükkel, családjukkal. Amikor a nők munkába álltak, lényegében a bölcsődétől kezdve intézmények nevelték a gyermekeket. (Volt, hogy már három hónap után vissza kellett menniük dolgozni az édesanyáknak.) Ha a nagymama nem gondoskodott az unokáról, elveszett az önbizalma a gyerekeknek. Lehet, hogy a mi társadalmainknak az egyik legnagyobb problémája az, hogy olyan generációk élnek most, melyeknek már gyermekkorukban megsérült az önbizalmuk.

A magyar társadalom, de minden posztkommunista társadalom bizalmatlansága hihetetlenül nagy. Van egy svájci intézet, amely az európai társadalmakban vizsgálja a társadalmi tőkét, egyszerűsítve a bizalmi tőkét: azt, hogy milyen bizalommal viseltetnek az emberek az adott közösségben egymás iránt. Mintegy húsz évvel ezelőtt, amikor megvizsgálták a magyar társadalmat is, egy nagyon sajátos helyzet jött ki. Az elérhető száz ponthoz képest a magyar társadalomnak huszonkilenc volt a bizalmi indexe, miközben a norvég társadalomnak hetvenkettő. Elképesztően nagy volt a különbség, és sajnos kb. tíz

megtartó ereje

évvel ezelőtt a magyar társadalom bizalmi tőkéje huszonkettőre csökkent, miközben a norvég társadalom „produkálta” a stabilitást. Az az igazság, hogy ez a fajta szétesettség részben a hagyományos családok felbomlásából következik, valamint az egyén teljesen megváltozott helyzetéből.

A mai társadalomnak (határon belül és kívül) az egyik legfontosabb feladata a közösségépítés. Újra kell szöni a társadalom szétesett „bizalomhálózatát”. Atomizálódott a társadalmunk, az emberek úgy élnek egymás mellett, hogy adott esetben évekig nem beszélgetnek egymással a szomszédok. Felbomlott a rokonsági kapcsolatok hálózata is, amely a magyar társadalomban hihetetlenül erős volt. El kell gondolkozni, hogy a közösségépítésen belül hol lehet megtalálni a család új funkcióját, végig kellene gondolni a többgenerációs családmodellt. De nem úgy, hogy felállítjuk a régi modellt: így éltek a nagyszülők vagy dédszülők, s azt gondoljuk, ez az egyetlen lehetőség. Ez nem vezethet sikerre, mert a mi világunk teljesen megváltozott. Inkább annak tudatosítására lenne nagy-nagy szükség, hogy ellentétben nagy- és dédszüleinkkel, mi már rengeteg dolgot tudhatunk. Tudhatjuk, hogy a teremtségi rendnek az Úristen akaratából milyen lélektani alapjai vannak. Milyen antropológiai összefüggések vannak, amiket nem lehet megváltoztatni.

Nem véletlen például, hogy mikor a demográfiai problémákról van szó, kiderül, hogy a házastársak a házasság kezdetén sok gyermeket akarnak, aztán mégis kevés születik. Magyarországon a gyermekszerepet az európai országok átlagos tendenciájához viszonyítva magas, ugyanakkor rengeteg olyan gyermek van, akit gyámhatóságilag veszélyeztetettnek lehet nyilvánítani. Végig kell gondolni, hogy ebből mi következik, s meg kell tanítani – mintegy az egymáshoz való viszony sajátos új aspektusaként. Bár nem szeretem ezeket a kifejezéseket, mert mikor iskolába jártam, azt hangoztatták, hogy az ifjúságot sportra nevelik, családi életre, egészségre, mindenre nevelik. Nem így van! Az embert egészében kell nevelni, a maga egész szemé-

lyiségében. Ha ez nem így történik, akkor lehet bármiféle bölcsességgel próbálkozni, hiába.

Egyházainkban sajnálatos módon megállt az idő. Nagyon sokszor egy kicsit ráolvasásszerűen azt mondják, hogy ami régen jó volt, annak jónak kell most is lennie. Lehet. Pontosabban azt lehet mondani, hogy vannak emberek, akiknél ez így van. De a többségnél nincs így. Azt kellene nagyon pontosan – teológiailag, lélektani alapon, a magyar társadalom szociológiai-társadalmi állapotát felmérve határainkon innen és túl – meghatározni, hogy az adott helyzetben hogyan lehetséges tartós emberi kapcsolatokat létrehozni. Ezt tágabb értelemben, nem pusztán a családi életet illetően gondolom. Egy korábbi előadásomban elmondtam, hogy miért lehet Magyarországon hatékonyan manipulálni az embert. Mondandómat ezzel a példával illusztráltam: ha egy budapesti lakótelepen valaki nézi a tévét, amiben valaki azt hazudja, hogy dübörög a gazdaság, nőnek a bérek, minden egyre jobb, Pista bácsi Mari néninek azt mondja, mi ezt nem érezzük, ez nem így van, de lehet, hogy a szomszédban így érzik. A szomszédban hasonló párbeszéd zajlik, ők is azt gondolják, hogy a szomszéd érzi a javulást. De mivel a két szomszéd nem beszélget egymással, nem derül ki

az igazság. A szomszédok, a rokonok, sőt a szülők a gyerekekkel sem beszélnek, sőt adott esetben a szülők sem beszélnek egymással, mert nincs idő, nem tanulták meg, hogy mi az, hogy beszélgetés, amit a nagyszüleimnél én még láttam.

Elemi szinten kell tehát újraépíteni az emberi viszonyokat, és csak akkor lehet majd olyan családról beszélni, amelyben különlegesen szoros és felelősségteljes viszony van, ha valamilyen az egész társadalom gyógyul. Nem lehet családot gyógyítani úgy,

hogy a közösség, a társadalom nem gyógyul, hanem továbbra is atomizálódik, mindenki csinálja a maga dolgát, mindenki fut, olyan célokat tűz ki, amely nem közelebb, hanem távolabb viszi az emberektől. Mi van most a politikai életben? Versenyképesség, versenyképesség – lehet állandóan hallani. A verseny az embereket nem hozza egymáshoz közelebb. Nagyon kivételes személyiség kell ahhoz, hogy valaki elismerje a vetélytárs jobb képességeit s csak addig versenyezzen a másikkal, amíg a verseny tart. A mi világunk sajnos inkább szembemenetel mindezzel. Nem lehet tehát családot gyógyítani úgy, hogy a társadalom tagjai azt hallják, hogy – aki bírja, marja alapon – a haszon kedvéért mindenkivel érdemes marakodni, miáltal egymás ellen fordulnak az emberek. Sajnálatos módon ez az aspektus nagyon sokszor kimarad az alapvető helyzet teológiai végiggondolásából. Pedig a család és a társadalom nem lehet ellentétben egymással, hisz a család benne él egy közösségben, ami olyan, amilyen.

Ez lenne tehát az elsődleges feladat, amihez adott esetben a gyülekezet, az iskola jó terep lehetne. Ha a teológia megáll az örökévaló igazságok hirdetésénél, az emberek azt fogják hinni, hogy csupán régi dolgokról van szó. Pedig nem régi dologról: rólunk van szó! Ha viszont rólunk van szó, akkor ezt végig kell tudni gondolni olyan szempontból is, hogy nem elég általánosságban azt mondani: ahogy régen jó volt, legyen úgy jó most is. Minden másképpen van, és már nem jön vissza déd- és nagyszüleink világa. Az egyháznak örök megbízatása és rendeltetése szerint közösségépítő intézményként felelősséget kell éreznie a hívek, az egyháztagok életéért. Ezért javasolnám, hogy amikor erről gondolkozunk, akkor ne zárjuk rövidre a dolgot, hanem gondolkodjunk aszerint, hogy nekünk többre is küldetésünk van; nem elég régi jelszavakat hangoztatni, régi recepteket előírni, mert világunk alapvetően megváltozott.

Dr. Tőkéczi László

(A Magyar Népfőiskolai Collegium jókai fórumán 2005. szeptember 24-én elhangzott előadás szerkesztett és rövidített változata.)

Lenne egy kérésem

Vészesen közeledett a félévi bizonyítványosztás napja, amit inkább azok a gyerekek vártak izgalommal, akik biztosak voltak a jó eredményükben. Sándor büszkén újságolta, hogy neki már megvették az új görkorcsolyát, mert jobbak lesznek a jegyei, mint tavaly. Igaz, hogy lehetek volna jobbak is, de szerinte örüljenek a szülei, hiszen javított. Feri és Laci épp azt tárgyalták, melyik mobiltelefon most a legmenőbb, melyet szeretnének kapni. Volt nekik telefonjuk, de az már túl régi, mondják.

Marci csendben ült, s szeretett volna észrevétlen maradni, mert tudta, hogy ő megint csak egy könyvet kap ajándékba. Szeretett olvasni, de a telefon nagyon csábította. Már majdnem minden ötödikesnek volt!

– Hát te, Marci, mit kértél a bizonyítványért? – hangzott az utálatos kérdés, amit legszívesebben meg sem hallott volna. Zavartan motyogta, hogy még csak ezután fog kérni.

Ahogy hazaért, megvárta a kellő pillanatot, amikor úgy gondolta, van remény a kérés teljesítésére, s előállt vele:

– Apa! Lenne egy kérésem. Eddig még mindig könyvet kaptam a jó bizonyítványomért, most ne azt vegyetek, amit szoktatok, hanem...

– Hanem?

– Hanem egy mobiltelefon – végre kimondta. – Már nagyon sok osztálytársamnak van, s ha hamarosan nem lesz nekem is, kicsúfolnak.

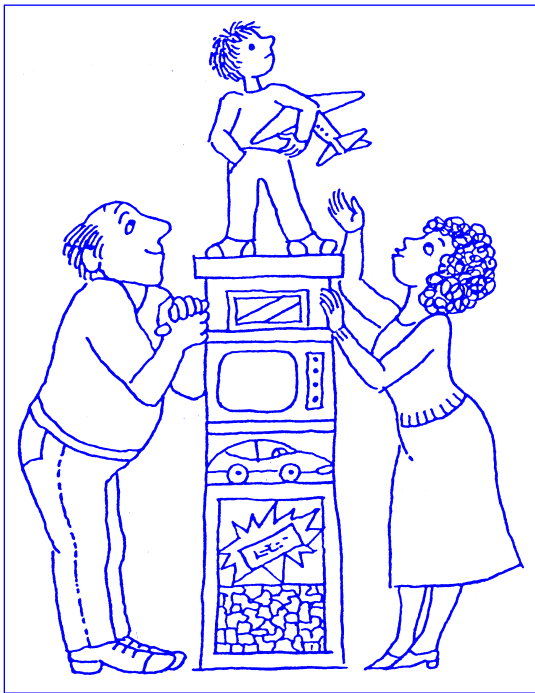
– Lehet. Ez akkor sem jelenti, hogy azt kellene tenned, amit a többség tesz. Emlékszel, Andersen meséjében a rút kiskacsa is a másága miatt szenvedett – eleinte?! A mobilos világ beszippant mindenkét, aki hagyja. Hasznos dolog, de úgy tűnik, a nagy többség játékszernek használja. Sokszor megmosolyogtatóan lényegtelen dolgokat fecsegnek rajta az emberek.

– De én nem fecsegésre használnám; csak már lássák a többiek, hogy nekem is van.

– Nagyon nem szeretném, ha neked mobilod lenne, mert úgy érzem, még a viselkedésed is megváltozna tőle.

– Ezt hogy érted? – lepődött meg Marci.

– Úgy kisfiam, hogy számtalanszor megéltem, hogy a társaságomban levő szülő mobilja azért szólalt meg, mert a gyermeke épp azt tudakolta, hogy hol találja a biciklipumpát, a ruháját, ahelyett, hogy megkereste volna. Szerintem kényelmessé és mégis türelmetlenné tesz a fölöslegesen birtokolt telefon. Amit korábban türelemmel ki kellett várni, azt most sürgősen telefonon intézik a gyerekek, de sok felnőtt is. A jelszó: Most azon-

nal! Megtudom, megmondom, megrendelem, megbeszélem, felcsörgetem, újabban „megcsörgetem”. Nem számít, hogy hány óra van, vagy hogy templomban vagyunk, vagy épp egy előadás tart, a telefon akárhol elkezd zenélni. Sms-küldések történnek figyelés helyett. Mi legfeljebb rajzoltunk az órán.

– De ez már más világ, mint amiben ti nőttetek fel! – próbált még érvelni Marci. – S mi van, ha

Aranyborjú imádása

Mózes sok időt töltött a Sínai-hegyen, távol a néptől. A nép türelmetlen lett. Áronnal összeszedték az aranyat, és aranyborjút öntettek belőle. Ezt az aranyborjút imádták.

Aranyborjú-imádóknak mondják ma is azokat, akiknek a pénz az istenük. Anyagi emberek, mások élete, sorsa nem érdekli őket.

„És monda nékik Áron: Szedjétek le az aranyfüggőket, amelyek feleségeitek, fiaitok és leányaitok fülein vannak, és hozzátok énhozzám. ... És elvevé kezökből, és alakítá azt vésővel; így csinála abból öntött borjút” (2Móz 32, 2.4a).

Szülők tanácsa, gyermekeik kalácsa

A szülők szeretnék tapasztalataikat átadni gyermekeiknek. Azok a gyermekek, akik nem fogadják meg a jó tanácsot, könnyen a bűn útjára tévednek.

„Őrizd meg, fiam, atyád parancsolatját, és anyád tanítását el ne hagyd” (Péld 6,20).

(Csizmadia Károly *Bibliai eredetű szállóigék, szólásmondások, közmondások* című könyvéből)

bajba kerülök s telefonon értesítenélek titeket?

– Előfordulhat, de előfordulhat az ellenkezője is, hogy pont a telefonod miatt kerülsz bajba, mert valaki meg akarja szerezni. Bizonyára eljön majd az a pillanat, amikor nem fogsz tudni létezni egy mobil nélkül, de az még nem most van. Nem a problémák megkerülése erősíti az embert, hanem pont az, hogy bátran szembenéz velük, és megoldja őket.

– Úgyhogy...

– A könyv mellé kapsz egy térképet is, de nem azért, hogy ezért tanulj jól, hanem mert örülünk, hogy jó lett a bizonyítványod.

–kdI–

A Zsinati Tanács a 2005. december 9-én Rimaszombatban megtartott 16. ülésén az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Megköszönve a tavasszal felállított eseti bizottság felelősségteljes munkáját, rendkívüli ülés keretében fogja meghatározni az ügynökkérdéssel kapcsolatos további lépéseket. A Nemzeti Emlékezet Hivatala által megküldött aktákat zárolja mindaddig, amíg nem határoz arról, hogy az aktákba ki, milyen körülmények között tekinthet bele.

– Egyházzenei alapot hoz létre az egyházzenei szolgálat biztosítására.

– Missziói alapot hoz létre a missziói feladatok ellátásához szükséges szervezési és háttérmunka biztosítására.

– Diakóniai alapot hoz létre a diakóniai feladatok ellátásához szükséges szervezési és háttérmunka biztosítására.

– Jóváhagyja, hogy egyházunk jelenlegi pénzalapjai a következő alapokba kerüljenek átcsoportosításra: Segélyalap, Segélyalap alaptökeje, Segélyalap – építési segély, Segélyalap – missziói segély, Segélyalap – rendkívüli segély, Segélyalap – elnökségi segély, GAW-kölcsonalap, Partnerhilfe, Operatív alap, Iratmissziói alap, Diakóniai alap, Közoktatási alap, Missziói alap, Ökumenikus alap, Ifjúsági és gyermekalap, Lelkésztovábbképző alap, Nyugdíjtámogatási alap,

A Zsinati Tanács 16. üléséről

Gépkocsialap, Tudományos Gyűjtemények alap, Teológiai tanulmányok alap, Bétel alap, Újratermelési alap, Operatív gyűjtés alap, Operatív szükségek alap, Euróaalap, CHF-alap.

Az alapok számára a következő gyűjtéseket határozza meg: Ifjúsági alap – február utolsó vasárnapja, Közoktatási alap – karácsony második napja, Diakóniai alap – az új kenyérért való hálaadó istentisztelet perselypénze, Missziói alap – január első vasárnapja, Egyházzenei alap – szentháromság-vasárnap perselypénz, Ökumenikus alap – az ökumenikus imahét perselypénze. A Zsinati Tanács ezen határozatával minden más (nem rendkívüli esemény alapján meghirdetett) gyűjtést és befizetési kötelezettséget (pl. afrikai persely, Hirosima-persely) hatályon kívül helyez.

– Jóváhagyta egyházunk 2006. évi eseménynaptárát.

– A Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet gyermek- és ifjúsági projektjei megvalósítására felkéri a Zsinati Elnökséget, hogy kezdeményezzen megbeszélést a Szlovákiai Evangélikus Egyház vezetésével az együttműködésről. Javasolja egy közös előkészítő bizottság létrehozását, amelybe egyházunk részéről Juraj Brec-

kót, Molnár Árpádot, Básti Pétert és Fazekas Lászlót delegálja.

– 2006. június 13–15. vagy szeptember 26–28. között háromnapos országos lelkeszkonferenciát szervez, melynek programját Fazekas László és Vincze Árpád készítik elő.

– Hozzájárul Polák Magdolna megválasztásához a Hontfüzesgyarmati Református Egyházközségbe, Tóth Árpád megválasztásához a Pozbai Református Egyházközségbe, Kosár Károly megválasztásához a Nyitrai Református Egyházközségbe.

– Kis-Csáji Ferencet 2006. január 1-től lelkipásztorként alkalmazza a Nemeshodosi Református Egyházközségben.

– Hozzájárul ahhoz, hogy a 109/2005-ös számú határozatban jóváhagyott ingatlaneladás bevételeiből a Nagytornyai Református Egyházközség 300 000,- korona értékben ingatlant vásároljon, a maradék 300 000,- koronát pedig a parókia felújítására fordítsa – azzal a feltétellel, hogy az egyházközség 2011-ig újabb 300 000,- szlovák korona értékben ingatlant vásárol.

– Feszty Zsolt Nyírágóra kihelyezett lelkész kérésének eleget téve 2005. december 15-i hatállyal megszünteti munkaviszonyát egyházunkban.

– A Lelkészképzési Bizottság Szervezeti és működési szabályzatát a jogi bizottság elé terjeszti, amely 2006. január 27-ig köteles véleményezni a javaslatot.

– Azon segédlelkészek teljesítménypótlékát, akik már több mint két éve vannak szolgálatban és még nem tették le az első lelkészképzési vizsgát, a Zsinati Tanács 10%-kal csökkenti. Azon lelkipásztoroknak és segédlelkészeknek, akik a restitúcióval kapcsolatos egyházmegyei kinti megbeszélésen nem vettek részt, a 2006. év első hat hónapjára 10%-kal csökkenti a javasolt teljesítménypótlékát.

– Felszólítja a Nagymihályi Református Egyházmegye közgyűlését, hogy helyezze hatályon kívül azon határozatát, melyben a Nagymihályi Református Egyházközséget a segélyalapi tartozása ellenére támogatásra ajánlotta.

– Hozzájárul ahhoz, hogy a Keletkassai Református Egyházmegye megnevezése Zempléni Református Egyházmegyére módosuljon, és a névváltoztatási kérvényt a Zsinat elé terjeszti.

– 2005. január 1-től a főgondnokválasztás lezárásáig Varga László főgondnokhelyettest bízta meg a főgondnoki feladatok ellátásával.

BÉRES Az egészséges emberért

Kezdjük lendületesen az új esztendőt!

Ismét itt az új év, az újrakezdés fogadalmak ideje. Elhatározzuk, hogy „új életet” kezdünk. A rég elhanyagolt dolgokat rendbe tesszük, türelmesebbek leszünk a körülöttünk lévőkhez, és azt is megfogadjuk, hogy egészségesebben élünk.

A kezdeti lelkesedés, ha nem is múlik el teljesen, de idővel alábbhagy. Ha egy kicsit alaposabban utánanéznénk, valószínűleg kiderülne, hogy nem jut mindig idő az ajánlott napi legalább félórás testmozgásra, gyakran megkísért minket egy-egy csésze kávé, egy cigaretta, és az ajánlott napi többszöri zöldség-, gyümölcs- és tejfogyasztást sem tartjuk be. Sokan vannak, akik szeretnének egészségesebben táplálkozni. De sokszor rajtunk kívül eső okok miatt nem mindig sikerül kielégítenünk szervezetünk vitamin-, ásványianyag- és nyomelemigényét. Ha azonban a szükségesnél tartósan kevesebbet juttatunk ezekből az anyagokból a szervezetünkbe, felborul belső egyensúlyunk, és különböző panaszok léphetnek fel (fáradékonyság, rossz közérzet, kime-

rültség, csökkent fizikai és szellemi teljesítmény).

Az **Actival Max** 31 hatóanyagot tartalmazó komplex étrendkiegészítő multivitamin, ásványi anyagokkal és nyomelemekkel. Az **Actival Max** fogyasztása hozzájárul a szervezet vitamin-, ásványianyag- és nyomelemszükségletének biztosításához, ezáltal a jó közérzet és teljesítmény fenntartásához, az ellenállóképeség megőrzéséhez. Az **Actival Max** többek között olyan összetevőket is tartalmaz, mint például a lutein, a likopin és a β -karotin. A lutein elősegíti a számítógép- és televízió-képernyő által próbára tett szem egészségének és érrendszeri állapotjának megőrzését. A likopin hozzájárul a szervezetben zajló káros oxidációs folyamatok (pl. öregedési folyamatok) megakadályozásához, és a β -karotin a bőr, a haj és a bőr egészségének megőrzésében játszik fontos szerepet.

Figyeljünk oda magunkra egész évben, hogy év eleji lendületünket, energiánkat egész évben megtarthassuk!

„És emlékezzél meg a te Teremtődéről a te ifjúságodnak idejében...” (Préd 12,1a).

A nyári táborok után a Fíresz Duna Menti Területi Szervezete havonta tartott tini- és ifitalálkozókat, hogy a fiatalok évközben is találkozassanak egymással és az evangéliummal, hogy már fiatalon az Úr előtt járjanak, hogy megemlékezzenek a Teremtőjükéről. Négy gyülekezetbe látogattak el az elmúlt hónapokban az ifjak.

Még az iskolakezdés előtt, augusztus 27-én Bátorkeszin nosztalgiazhattak a táborosok. Egy frappáns áhítattal **Dobai Júlia** kötötte le a figyelmet, aki rejtejtetett betűkből a következő mondatot varázsolta elő: „Ő meghalt téerted!” A halál témáját **Süll Tamás** vezette föl, ezután kisebb csoportokban ki-ki kifejtette, milyen érzések kerítik hatalmába, ha a halálra gondol. A nagy „mobilsátor” alatt, melyet már nyáron is több táborban igénybe vettünk, jólesett a gulyás és a fánk. A jó időnek köszönhetően a sportpályán még néhány kört futottunk, majd sietve felszálltunk a buszra. Az alkalom után ugyanis busz indult Komáromba, ahol délután a keresztyén zenekarok koncertjén vettünk részt.

Szeptember 24-én Bátorkesziről indult busz, hogy eljussanak Apácaszakállásra a tinédzserek. Ismét több mint félszáz

A Fíresz Duna Menti Területi Szervezete munkájáról

fiatal jött el a lelki találkozóra. A téma a bizalom és a csalódás volt, amiről Süll Tamás tartott bevezető előadást, az áhítaton pedig Dobai Júlia rajzban is bemutatta, mi mindenbe helyezzük eredménytelenül a bizalmunkat. A nagyon jó ritmusú és szövegű énekek fülbemászóak, egykettőre megjegyezhetőek voltak, de azért szerencsére mindig vannak énekesfüzetek is. A helyi gyülekezetet a csallóköziek szívélyes vendégszeretettel látta vendégül a fiatalokat.

November 5-én ismét busz indult és érkezett meg sok fiatallal Kulcsodra. Az idő már kezdett lehűlni, de a szíveinket újra felmelegítette az együttlét. Ez alkalommal is a templomban kezdtük a programot, áhítattal: a „kapcsolatokat” próbáltuk tisztázni, majd a helyi faluházba átvonulva meghallgattuk **Vámos Béla** *Mit jelent megtérni, hitre jutni?* című előadását. Örültünk az új embereknek, akiket megpróbáltunk bevonni az ismerkedésbe egy közös játék által. A csoportos beszélgetés előtt finom vaddisznóguilyást és süteményt fogyaszthattunk.

November 26-án egy rendkívüli evangelizációs ifjúsági találkozóra került sor

Marcellházán. Sajnos, erre az alkalomra nem tudtunk buszt indítani, de ennek ellenére is eljött kb. hatvan fiatal. A lelki felüdülést az *Ichtys* zenéje is segítette. Itt sem hiányzott a jókedv és az evangélium utáni vágy. A témafelvetés a megtérés irányát tisztázta, amit **Magyarné Balogh Erzsébet** fejtett ki, aki a bőséges szeretetvendégség után az esti evangelizáción is szolgált igehirdetéssel.

Hadd álljon itt néhány vélemény a találkozókval kapcsolatban maguktól a fiataloktól:

16 éves lány: „Mindig nagyon várom a találkozót, mert itt együtt lehetek azokkal, akiket igazán szeretek. Jó tudni, hogy ők is szeretik Istent. Mindig feltöltődve megyek haza.”

15 éves fiú: „Talán a rajzos történet érintett meg leginkább, amikor az ember nem bízhat meg egy másik emberben. Rájöttem, hogy talán még a legjobb barátomban sem bízhatok meg 100 százalékra és legjobban Istenben lehet bízni.”

14 éves lány: „Az egyik ének maradt meg bennem leginkább: a szívem sosem lesz egyedül, mert ha egyszer befogadtam Jézust a szívembe, ő nem hagy el, ha csak én el nem távolodom tőle.”

18 éves lány: „Az érintett meg, hogy az embereknek, akiket szeretek, de megbántottak, meg kell bocsátanom; hogy milyen fontos dolog maga a megbocsátás, és úgy kell élnem, hogy ne csak az Úrral, hanem az emberekkel is jó kapcsolatban legyek. Semmirevaló dolog, ha valakivel haragban maradok. A szeretetteljes hangulatot haza akarom vinni.”

17 éves fiú: „Az volt a jó, hogy újra találkozhattam a régi ismerősökkel. Jó látni, hogy mennyi fiatal kíváncsi Isten szavára. Rájöttem: a kis dolgok többet érnek, mint akármilyen más.”

Reméljük, az új esztendőben is felvállalják a gyülekezetek a vendéglátó szerepét, és sok fiatal jut el e közös alkalmakra, hogy az évközi nehézségeket, problémákat vagy éppen örömeiket meg tudják osztani egymással és főleg az Úr Jézus elé tudják vinni. A tervezett alkalom helye és időpontja:

Téli ifjúsági tábor: Palást – 2006. február 18–21.

Tini- és ifitalálkozók: Dunaszerdahely – 2006. március 25.; Csilizradvány – 2006. április 29., Gúta – 2006. május 27.

Szeretettel várunk ezután is minden fiatal! A szülőket, lelkipásztorokat pedig kérjük, küldjék és hozzák el a fiatalokat. Bővebb információk a www.firesz.sk honlapon olvashatók, ill. a **0907/444-344-es** mobiltelefonszámon kérhetők.

Böggelő

Az iskolaalapítás centenáriuma

1905 októberében alakult meg Böggelön, e csallóközi kis községben a református elemi népiskola harminchét tanulóval. Kezdetben házaknál folyt a tanítás, de 1906 őszére a falu közepén megvásárolt telekre néhány hónap alatt a református hívek felépítették az egyosztályos iskolát a tanítólakással együtt. „Szeredd bölcsességet és minden szerzemnyeden szerezz értelmet!” (Péld 4,7b) „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme...” (Péld 9,10a). Vajon vezérelhették-e az ilyen igeversek az egyházi iskolát építő őseinket? Bizonyára!

Az iskola pedagógusai 1945-ig a következő személyek voltak: Vargáné Takács Janka (a padányi református lelkész felesége), lányuk Mária, Boda Domokos, Kádárné Tildy Etelka, Keszegh János, Koroknay Emília, Atkár Gyula, Schmidt Tivadar, Bányi Endre, Boda Honoráta és Végh Gyula. Amikor befejeződött a második világháború, állami rendelettel megszüntették a felekezeti iskolákat, így a böggelői református iskolát is.

Az iskolaalapítás kerek évfordulója kapcsán 2005. október 8-án ünnepi istentisztelet volt a böggelői templomban. Isten igéjét a *Zsolt 44,2–9.24–27* alapján **Varga László** lakszakállasi lelkész hirdette, aki a gyülekezetben helyettesítő szolgálatot látott el. A jelenlegi kisiskola igazgatója, **Csicsay Mária** pedig iskolatörténeti beszámolót tartott.

Egykori tanítványok és a mai öt kisdiák (akik szavaltak, énekeltek) találkozni, emlékezni, Istennek hálát adni jöttünk össze, valamint kérni segítségét az iskola megmaradásáért. Az istentisztelet után a református iskola helyén levő telken, a harangláb falán emléktábla felavatására került sor. A jelenlegi iskola termeiben pedig kiállítás nyílt az eltelt száz év dokumentációjából. Az iskolaudvaron kopjafa hirdeti a tanítás megkezdését a református elemi népiskolában és folytatását az újban, és egy – az alkalomra kiadott – emlékkönyv is megörökíti az iskola százéves történetét.

László Lenke

Rozsnyó

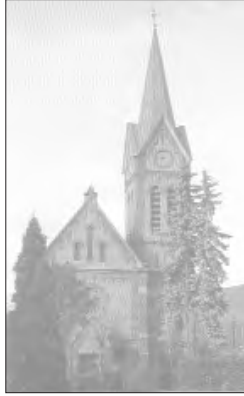
Hálaadó istentisztelet

Százéves templomunk felújításáért adtunk hálát az Úrnak 2005. október 30-án a rozsnyói református templomban. Az Úr segítségével sikerült elvégeznünk a belső munkálatokat: a padlófűtést, a kopott, beázott falak újrafestését. Hálaadó istentiszteletünkre sokan eljöttek: a hollandiai Kampenből, Ceglédre, Budapestről és a környékbeli gyülekezetekből is.

Az igét Erdélyi Géza püspök hirdette a Zsolt 40,6 alapján. Püspök úr évekig szolgált a rozsnyói gyülekezetben, s még hallhatta az idősek visszaemlékezéseit a templom építésének történetéről. Az alapkövetél annak idején istentisztelet keretében történt. Isten segítségével és a jókedvű adakozók jóvoltából lett temploma a rozsnyói gyülekezetnek. Harmincöt évvel ezelőtt templomunkat lebontásra ítélték, de az Úr nem engedte, hogy ez a terv megvalósuljon – emlékezett vissza az igehirdető. Most az Ő jóvoltából vagyunk itt a szépen felújított templomban, örvendezve, hálálkodva dicsérjük Istent, mert nem érdemeink szerint bánik velünk, hanem kegyelmének nagysága szerint. Az itt élőket hívogatja: jöjjetek, legyetek része a gyülekezetnek, látogassatok az alkalmakat, együtt kérjétek az Úr segítségét, együtt dicsérjétek Istent. „Mondjátok el, mily hatalmas dolgot cselekedett az Úr!” Püspök úr megkö-

szönte a munkát, áldozatot és kitartást, és Isten áldását kérte mindnyájunkra.

Istentiszteletünk ünnepi hangulatát emelte az egyházi iskola énekkarának s gyülekezetünk énekkarának fellépése, valamint Máriaassy Lea és Ibos Attila szavalata. Molnár Árpád lelkipásztor bemutatta a gyülekezet segédlelkésze, Cséplő Veronika által írt könyvet, ami *A rozsnyói református gyülekezet és temp-*

loma címmel jelent meg, s megköszönte Kardos Ferenc polgármesternek és a város önkormányzatának, hogy pénzületi adománnyal is támogatták a könyv megjelenését. Új emléktábla is került templomunk falára Beke Zoltán presbiter jó-

voltából, amely megőrökíti a felújítás idején Rozsnyón szolgáló Molnár Árpád lelkész, valamint Drága László és Simon János gondnokok nevét.

Ezt követően a vendégek kaptak szót, akik köszöntötték gyülekezetünket. Kardos Ferenc polgármester örömet fejezte ki, hogy régi pompájában áll városunk egyik díszje, a református templom. Lizik Zoltán a ceglédi gyülekezet testvéri üdvözlését tolmácsolta, s két értékes, régi kiadású Bibliát adományozott a gyülekezetnek. Budapest-Lipótváros alpolgármestere, dr. Steiner Pál elmondta, velünk együtt örül a templom felújításának. A hollandiai vendégek közül két fiatal mondta el köszöntését. Pécsi L. Dániel jelkép- és arculattervező bronz és kerámia plaketteket készített templomunk képeivel és egyházunk címerével. A köszöntők sorát Vasik János, a Kassai Megyei Önkormányzat képviselője zárta. Vendégeinknek mi is átadtuk ajándékunkat: a gyülekezetünk történetéről szóló könyvet és a plakettet.

„Sokat cselekedtél te, Uram Istenem, a te csodáiddal és terveiddel miértünk...” (Zsolt 40,6a).

Mixtaj Istvánné

Barsbese–Barsbaracska–Pozba

Egymás terhére hordozva

Rendszeres időközönként (immáron negyedik éve) látogatja a Komáromi Református Egyházközség mellett működő Lepramisszió tagjaként a gyülekezeteket Holcsik Gizella és Anna Helvichová. 2005. november 20-án Barsbesén, Barsbaracsán és Pozbán tartottak diavetítés-sel egybekötött előadást.

Holcsik Gizella a szolgálatuk küldetéséről, a missziói munka területén végzett feladatvállalásról szól. Elmondta, hogy az isteni gondviselés az egyházakra bízta a leprában szenvedő felebarátaink segítségét, akik a társadalom periferiáján, családjaikból kiszakítottan élnek. A Bibliából is ismert betegség sajnos még ma is megtizedeli az emberiséget. A végtagokon kívül a szemet támadja meg leggyakrabban a fertőző betegség. A legtöbb beteg Indiában, Braziliában és Indonéziában él. Világszerte évente 800 ezer új esetet diagnosztizálnak. A lepra a világ 19 országában még ma is közegészségügyi kérdés. A Nemzetközi Keresztény Lepramisszió 130 éve végzi a

Krisztus parancsára épülő szeretetszolgálatát. A komáromi gyülekezetben 1991-ben kezdte meg munkáját a misszió. A magyarországi dr. Dobos Károly látogatása és a leprásokról szóló előadása sarkallta a gyülekezet tizenhét tagját arra, hogy megalapítsák és 1992-ben bejegyeztessék a szervezetet.

A megalakulás után angol közvetítéssel megkapták a katmandui leprakórház címét, s két évig segélycsomagokkal (lepedőkkel, törülközőkkel, kötszerekkel) támogatták a nepáli betegeket; és új kapcsolatokat is létesítettek romániai, oroszországi, észtországi kórházakkal. A legtöbb esetben a kórházak orvosainak levelei adják a lelkiert ahhoz, hogy önzetlen segítséggel végezzék szolgálatukat. Az egyik doktornő így írt: „Az Önök segítségével nemcsak anyagilag komoly, de bizonyított számunkra, hogy Isten nem feledkezett meg rólunk, mert vannak jó emberek, akik könyörületesebbek hozzánk.”

Sajnos a postai költségek egyre magasabbak, de ez idáig mindig akadt olyan

testvér, aki vállalva az anyagi terheket, Isten oltárára szánja idejét és erejét: szívük és kezük melegét segélycsomagok formájában küldik a számunkra ismeretlen betegségben szenvedő felebarátainak. A misszió tagjai között olyanok is vannak, akik úgy szolgálnak, hogy kötszereket készítenek, négyzeteket kötnek és varrnak össze takaróknak. Minden adományt pontosan vezetnek és megköszönnek a misszió tagjai. A szállítmányok tartalmazznak még idegen nyelvű Bibliát, evangéliumi könyveket is. Jelenleg a Lepramisszió nyolc leprakórházat próbál segíteni.

Remélhetőleg e rövid ismertetés után is lesznek újabb gyülekezetek, melyek a legnyomorultabbakon, a leprásokon akarnak segíteni. Tárgyi adományt is szívesen fogadnak a misszió munkatársai (ágyneműt, törülközőt, orvosi köpenyt, tisztító- és tisztálkodószert, tartós élelmiszert, orvosi segédeszközöket, lustakötéssel kötött kötszert, kötött papucsot). A Lepramisszió munkájával kapcsolatosan a komáromi lelkész hivatal telefonszámán lehet érdeklődni: 035/7702 689. A pénzádományt is itt fogadják.

Hajtman Béla

Alistál

Sportpályával gazdagodott a református iskola

Az Alistáli Református Egyházi Alapiskola diákjai és tanárai, a szülők és a pártolók számára nagy örömmel volt november 8-án: ekkor került sor az iskola egy év leforgása alatt mintegy félmillió koronás beruházással felépült sportpályájának átadására.

A megelőző hálaadó istentiszteleten **Édes Árpád** alistáli lelkipásztor, az iskola vezető lelkésze az *5Móz 26,1–11* alapján elmondott ígéhirdetésében a birtokbavétel pillanatának fontosságára mutatott rá. Hangsúlyozta: minden gond és baj, sanyargatás és a buktatók ellenére van okunk örömrre. Kifejezte abbéli meggyőződését is, hogy a sportpálya után, ami az energialevezetés és a tombolás helye lehet, hamarosan birtokba vesszük

Az előtérben: **Édes Árpád** lelkész, **Németh Benő** másodgondnok, **Bíró Móric** presbiter és **Horváth Béla** gondnok. (A szerző felvételei)

A tavaly tavaszi ladmóci és a szeptemberi hanvai kórustalálkozó után a nyugati tájakon is sor került hasonló egyházzenei rendezvényekre. 2005 októberében

a pozsonyi egyházmegye is megszervezte első kórustalálkozóját Kulcsodon, melyet **Szabó András** esperes nyitott meg főhással. A nagymenyéri gyülekezeti kórus, az egyházmegyei lelkészek nemrég alakult kórusa és a Lux aeterna kamarakórus részvételével kellemesen telt az együttlét, melyen **Édes Árpád** alistáli lelkipásztor hirdette Isten ígétét.

A komáromi egyházmegyében évekkal ezelőtt Kamocsán volt ilyen rendezvény, 2005. november 20-án a dunamocsi református templom adott helyet a megújult kezdeményezésnek. Az alkalmon tizenhárom gyülekezeti kórus és zenekar vett részt. Az ünnepi istentiszteleten **dr. Nagy Lajos** esperes köszöntése után az ígét a helybeli lelkipásztor, **Dobai Sándor** hirdette az 1. zsoltár kiemelt versei alapján, miközben a liturgiába bevonta a dunamocsi felnőtt- és ifjúsági kórus tagjait.

Ezután egy Bach orgonadarabot hallhattunk **Süll Kinga** előadásában, majd **Lajos András** helybeli ifjú színész szavalata következett. A búcsi és a zsigárdi gyermekkórusok elkápráztattak tiszta, magas hangszínükkel és ütős hangszereikkel. Az érsekújvári gyülekezeti kórus széles repertoárral mutatkozott be: el-

az épülő iskolát is, és lesz Istennek apró, tudásra vágyó népe, aki örülni fog annak, hogy az eddigieknél is korszerűbb körülmények közt tanulhat.

Az egykori kántortanító-lakás kertjében megépült sportpályát **Szigeti László** oktatásügyi államtitkár adta át rendeltetésének. Ünnepi beszédében rámutatott arra, hogy az a közösség, amelyik az oktatásba investál, az a jövőbe fektet be. Annak a reményének is hangot adott, hogy a gyermekek szabadidejük egy részét is a pályán fogják tölteni, hiszen sok testmozgás nélkül nehéz egészséges ifjúságot nevelni.

Nagy Tímea igazgatóközpont köszönetet mondott mindazoknak, akik akár anyagiakkal, akár tevőlegesen hozzájárultak ahhoz, hogy a tavalyi iskolév kezdetén megszületett elhatározást tett követte, s

ennek a tizenegyedik éve működő iskolának a növekedései végre örömeiket lelhetik a különböző labdajátékok (foci, kosárlabda, röplabda, tenisz stb.) játszására alkalmas sportlétesítményben. Elmondta, hogy a beruházás fő támogatója az Illyés Közalapítvány volt. Két hol-

land egyházi alapítvány adománya is nagy segítséget jelentett, miközben „a szülők és a gyermekek egyaránt kivették részüket a munkából, hiszen ami nem igényelt szakembert, azt elvégezték”.

Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével **Hecht Anna**, a Nagyszombati Kerületi Tanügyi Hivatal előljárója, **Szabó András**, a Pozsonyi Református Egyházmegye esperese, **Csörgő Attila**, a Pozsonyi Református Egyházmegye gondnoka, **Fazekas István** polgármester és **Molnár Tibor**, a helyi mezőgazdasági szövetkezet elnöke is. Pomogáts Béla, az IKA elnöke levélben köszöntötte az ünneplőket.

Az iskola diákjai és tanárai által megálmodott létesítmény megépítése szinte kínálta magát azt követően, hogy az egy-

kori kántortanító-lakásból a bérlő kiköltözött, majd tantermeket alakítottak ki az ingatlanban. A templom és az iskola közze beékelte sportpálya jól szimbolizálja: a hit és tudás egysége mellett az ember számára a megfelelő körülmények között végzendő testmozgás is rendkívül fontos, hiszen nagyban hozzájárulhat lelke karbantartásához.

—akb—

Kulcsod–Dunamocsi

Két kórustalálkozó

énekelt a kevésbé ismert 121. zsoltárt, valamint spirituálékkal állt elő. A hetényi felnőttkórus felváltva énekelt a hetényi gyermekkórossal: hihetetlen magabiztossággal zengték a nem is túl egyszerű pentaton dallamsort. Egy picit más stílust képviselt a komáromi *Kezek* zenekar és a marcellházi zenekar: ifjúsági énekeiket sokféle hangszer igényes használatával tették még lendületesebbé és talán az egész alkalmat még érdekesebbé. A nemrég alakult batorkeszi kórus talán a legjobb szövegmondással, a madari kórus pedig kristálytisza harmóniákkal nyűgözte le a közönséget. Az alkalom végén a Magyarországról érkezett, harmincéves tapasztalattal rendelkező neszemélyi férfi- és vegyes kórus szolgált. Az alkalom végén közös darabként hangzott több szólamban a *Zengd Jézus nevét, zengd világ kezdetű* énekünk több száz torokból.

Sajnos manapság egyre ritkábban hangzik fel énekes az emberek ajkán. Az iskolában a gyerekek szégyellik magukat egymás előtt, a fiatalok az igénytelen slágereket hallgatják, a felnőttek azzal takaródnak, hogy nincs hangjuk. Biztató volt megtapasztalni, hogy Isten mégis igényt támaszt a közös éneklésre!

Süll Kinga

2005. november 25-én Budapesten, a Magyarok Házában ülésezett a Magyar Református Egyház Tanácskozó Zsinatának elnöksége, amely néhány időszzerű napirendi pontot tárgyalt meg.

Dr. Erdélyi Géza püspök-elnök értékelte az augusztusi pápai zsinati ülést, amelyen a Magyarországi Református Egyház küldötteinek nem sikerült elérniük, hogy két világszervezetünk felfüggeszesse a működését. Az oda delegált magyarországi zsinati képviselők mandátumának érvényessége kétségessé vált az MRE illetékeseinek gyors, ad hoc intézkedése miatt.

A napirendi pontok közt szó volt az MRETZS irodája elköltözéséről a Magyarországi Református Egyház székházából: az irodát átmeneti időre a Magyarok Háza fogadta be. Végül **dr. Bodnár Ákos** világi elnök felkérte az elnökségi tagokat, hogy intézkedjenek az egyházkerületek részéről fizetendő tagsági díjak átutalásáról.

Bo

2005. november 27-én egy adventi koncert került megrendezésre gyülekezetünkben annak apropóján, hogy a Hetényi Református Egyházközség néhány hónapra kölcsönkapta az országos kántorképző tanfolyam orgonáját.

Körünkben üdvözölhettük **Sárközi Erika Zsuzsannát**, aki J. S. Bach f-moll prelúdium és fűgáját játszotta; **Süll Kingát**, aki Daquie Noeljét adta elő. **Nagy István** előadásában pedig L. Vierne Carillon de Westminster és Liszt Ferenc B-A-C-H prelúdium és fűga című orgonaműve csendült fel. Az orgonistákon kívül fellépett még a nyári kántorképző tanfolyam néhány diákjából álló Kelkka kamarakórus is, amely G. L. Nordquist A tékozló fiú és D. Olson Mit ér a fán a sok levél című vegyes kari darabját szólaltatta meg, valamint J. S. Bach 147. kantátájából adott elő részletet.

Köszönjük a fellépőknek a részvételt. Reméljük, hogy a gyülekezetnek szebbé és gazdagabbá tettük a karácsonyvárás időszakát.

Csintalan Katalin

EGYHÁZUNKNAK ÚJABB DOKTORA VAN

Görözdí Zsolt a protestáns egyházrendeket tanulmányozta

Több év után újra beszámolhatunk arról, hogy növekedett azon lelkészeink száma, akik munkásságuk során doktori fokozatot értek el. **Görözdí Zsolt** dunaszerdahelyi lelkipásztor 2005. november 30-án a prágai Károly Egyetem dísztermében vehette át doktori oklevelét.

Friss doktorunk 1967. április 14-én született Dunaszerdahelyen. Az ekecsi alapiskola látogatása után a királyhelmecei magyar gimnáziumban szerzett érettségi bizonyítványt. 1985-től a prágai Komenský Evangélikus Teológiai Fakultás (ma a Károly Egyetem Evangélikus Teológiai Kara) diákja volt, ahol 1990-ben teológusi oklevelet szerzett. 1988-ban egy éven át ösztöndíjas képzésben vett részt a budapesti Református Teológiai Akadémián. Élete során (részben lelkész édesapját követve) lakott Ekecsen, Királyhelmeceen, Nagygéresen, Prágában, Budapesten, Patason, Pozsonyban, Benkepatonyban, Bernben és Dunaszerdahelyen. 1990-től a pozsonyi gyülekezet káplánja és párhuzamosan az akkor megüresedett réte-boldogfai anyaegyház és szenci leányegyház beszolgáló lelkésze; egészen civil katonai szolgálatáig, amit szellemi fogyatékosok ápolójaként végzett. 1993-tól a diósförge- és felsőpatonyi gyülekezet adminisztrátora, 1998-tól 2002-ig megválasztott lelkipásztor. 1994/95-ben a HEKS ösztöndíjasa volt Bernben. 2002-től megválasztott lelkipásztorként szolgál Dunaszerdahelyen.

1997-től a komáromi Calvin J. Teológiai Akadémia, valamint egyházunk több éven keresztül működő katechetikai szemináriumának óraadó tanára volt. A Selye János Egyetem megalakulásától a

Református Teológiai Kar adjunktusa, a nappali és levelező tagozatos diákok képzéséből egyaránt kiveszi a részét. Előadásait a gyakorlati teológiai tanszéken tartja, elsősorban a homiletika, katechetika, poimenika, ekkleziológia/ekkleziasztika, gyülekezetvezetés témakörében.

Posztgraduális tanulmányait 1998-ban kezdte meg, mégpedig **Pavel Filipi** professzor irányítása alatt, a gyakorlati tanszéken. A melléktárgyak az egyháztörténet és az újszövetség voltak. Doktori disszertációjának témája a legjelentősebb 16. századi protestáns egyházrendek egyházfogalma volt.

A kutatás során általánosan foglalkozott az egyházrendekkel, feltérképezte őket, csoportokba osztotta származásuk,

tematikájuk, hangsúlyaik, irányultságuk szerint. Ezután öt olyan kiválasztott egyházrendet tanulmányozott, amelyek nagy hatással voltak a többi rend kialakulására. Ezek a következők: evangélikus részről a Melancthon Fülöp tollából 1528-ból származó *Szászországi vizitátorok tanítása* (Unterricht der Visitatoren an die Pfarrherrn im Kurfürstentum zu Sachsen), az A. Osiander és J. Brenz által 1533-ban írt *Brandenburg-nürnbergi egyházrend*; a református irányzathoz Kálvin János *Genfi egyházrendje* 1561-ből és az 1571-es *Emdeni zsinat aktái*, valamint a Jednota bratrská (csehtestvérek) 1632-ben megjelent egyházrendje.

Az egyházrendek a reformáció századában többek között arra szolgáltak, hogy a reformáció gondolati rendszerét, a dogmatikai igazságokat átültessék a gyakorlatba, megállapítva egy olyan egyházi működést, szervezetet, egyházfegyelmi, diakóniai, egyházlátogatási, liturgiai stb. rendszabályt, amely megfelel Isten egyházra vonatkozó kijelentésének.

A nevezett iratokat a szerző külön-külön ismertette és elemezte, rámutatva többek között arra, hogy a felekezetek különböző hagyományai, sajátos spiritualitása miként vetül rá az egyházi életre, milyen jellegzetességeket hordoz, majd összevetette a műveket, kiemelve az egyes iratok specialitásait egy-egy témakörön belül.

A disszertációt az opponensek elfogadásra méltónak találták, megvédése és az állami doktori vizsga abszolválása után Görözdí Zsolt számára a név utáni Th.D. titulus használatát engedélyezte a Károly Egyetem.

Vendég-igehirdetések

2005. december 4-én ismét sor került vendégszolgálatokra a Kárpát-medencei református egyházak és egyházkerületek elnökségeinek október 20-i berekfürdői tanácskozásán megszületett döntés értelmében. Több száz határon túli lelkész látogatott el Magyarországra, hogy vendégszolgálatukkal kifejezzék együvé tartozásunkat.

Hadd álljon itt néhány lelkészünknek a neve, akik (a Zsinati Iroda információi szerint) egyházunkból vendég-igehirdetői szolgálatot végeztek: Kuczy Lajos (Garammíkola) Győrben, Ambrus Erika (Kisölved) Mórán, Básti Péter (Zsinati Iroda, Komárom) Kislángon, Csatlós Péter (Kisráska) Hernádnémetiben, Csoma László esperes (Deregyő) Vácott, Pándy Árpád (Nagykapos) Makosbotykán, Molnár Zsolt (Csicsér) Nagybarcán, Blanár Erik (Kisgérés) Vámosújfaluban és Bodrogolasziban, Szabóné Kozár Éva (Perbenyik) Szamosújlakon, Pusztai Zoltán (Nagytoronya) Csobajon, Vincze Árpád (Zsinati Iroda, Rimaszombat) Érsekcsanádán, Nagy Andrea és Nagy Ákos (Hanva/Runya) Kazincbarcikán, Sajókazán és Böcsön, Sasák Attila és Sasák Ilona (Nagybalog) Sajóvelezden, Vadnán és Dubicsányban, Fazekas Ágnes (Tornalja) Kazincbarcikán, Miklós István esperes (Losonc) Mezőcsáton, Mudi Henrietta (Berzéte) Bánhorvátiban, Gábor Lajos (Szepsi) Csákváron és ifj. Lucskay András esperes (Nagyszalánc) Nagybarcán hirdette Isten igéjét.

Tavasszal pedig örömmel várjuk azon anyaországi lelképásztor testvéreinket, akik a mi gyülekezeteinkben vállalják a vendégszolgálatot.

Azon egyházközségek, amelyek e cse-reszolgálatban részt szeretnének venni, szándékukat jelezhetik az esperesi hivatalokban.

Adományok az árvaházra

2005. szeptember 15-e és december 20-a között az alábbi adományok érkeztek a perbenyiki árvaház javára:

Galambos Hilda: 100 korona, Nagy Gábor (Kistárkány): 300 korona, A. Fülöp Lajosné (Perbenyik): 200 korona, Iskei Református Egyházközség: 2600 korona, Zuzana Janovčíková (Pályin): 500 korona, az MKP nagygéresi alapszervezete: 485,50 korona, Dr. Kuczmann gyógyszerár (Királyhelmece): 5000 korona, Gazdag élelmiszerbolt: 1800 korona, N. N. (Komárc): 500 korona, Dunamelléki Nőszövetség: 10 000 forint, N.

■ 2005. november 4. és 7. között a deregyői Tanulmányi Központ adott otthont a Kárpát-medencei református nőszövetségek vezetői szokásos évi találkozójának.

■ Orémus Zoltán kassai, Géresi Róbert abaujszínai, Nagy Gábor nagygéresi és Kraus Viktor mokcsakerézi lelképásztorok szolgálatával immár a hatodik presbiteri csendeshétre került sor november 21. és 25. között a deregyői Tanulmányi Központban, amelyen a résztvevők az örálló szolgálatával foglalkoztak.

Felhívás

A Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa az Önkéntes program keretében szeretné növelni a külföldre küldendő munkatársai számát, akik különböző országokban (Csehország, Dánia, Franciaország, Belgium, Magyarország, Ukrajna, Németország, Olaszország, Hollandia, Lengyelország, Svédország és Nagy-Britannia) önkéntes tevékenységgel töltenének egy évet.

Azok a 18 és 25 év közötti fiatalok, akik szeretnének bekapcsolódni a külföldön különféle munkaterületeken végzendő önkéntes programba, jelentkezhetnek azon jelentkezési lap kitöltésével, amelyet a www.ekumena.sk honlapról tölthetnek le. A jelentkezési lapon kívül életrajz, három referencia és orvosi igazolás is szükséges a jelentkező egészségügyi állapotáról. Mindezen iratokat **2006. február 14-ig** kell eljuttatni a következő címre: **Ekumenická rada cirkví v SR, Dobrovoľnícky program, Palisády 48, 811 06 Bratislava.**

További információkat az Önkéntes program titkára, **Daniela Pavliková** nyújt: tel.: **02/5464 9484**, mobil: **0911/418 119**, e-mail: pavlikova@ekumena.sk

N. (Kassa): 500 korona, Tomori Jolán (Szentés): 500 korona, Sáros Róbert mérnök (Perbenyik): 1000 korona, Mátyóci és Vajkóci Református Egyházközség és Nőszövetség: 2600 korona, özv. Szunyog Margit (Kassa): 500 korona, Csobó István (Harmac): 500 korona, dr. Bertók Erzsébet (Nagykapos): 1000 korona, Kacsik Erika (Zonctorony): 300 korona, Székely Rozália (Kassa): 1200 korona, Éles Pálné (Nagyszelmenc): 500 korona.

Az adományokat hálásan köszönjük. Bankszámlaszámunk: **0552044933/0900**. Címünk: **Dobry Pastier Pribeník n. o., Kostolná 216/3, 076 51 Pribeník.**

Szabóné Kozár Éva

■ A Szlovákiai Magyar Református Lelkészegyesület Kassán megtartott közgyűlésén a tagok további három évre megerősítették tisztségében Csoma László elnököt, ungi esperest és ifj. Fülöp Sándor titkárt, érsekkétyi lelképásztor.

■ November 28-án Erdélyi Géza püspök és Molnár Sándor zsinati főtanácsos Pozsonyban az MKP képviselőivel a restitúciós törvényről tárgyaltak.

■ A Fiesz kórus december első hétfőjén próbát tartott, december 4-én pedig a kulcsodi és a nagymegyéri református templomban énekelt.

■ A Lux aeterna kamarakórus 2005. december 11-én a diósförge- és felsőpatonyi, tanyi és nemesócsai gyülekezetben, december 18-án pedig a magyarországi Füle, Polgárdi és Kisláng református gyülekezetében lépett fel.

■ Erdélyi Géza püspök december 16-án Pozsonyban Bárdos Gyulával, az MKP frakcióvezetőjével és Gál Gábor parlamenti képviselővel a restitúcióról folytatott megbeszélést.

A Pátria rádió (927 és 1017 kHz-en) protestáns műsorai:

Január 22-én 8.05-kor a Világosságban Borsický Judit szapi lelképásztor az elveszett juh példázatáról elmélkedik.

Február 5-én 8.05-kor a Világosságban Somogyi Alfréd apácaszakállasi lelképásztor a hamis bíró példázata alapján szól a hallgatókhoz.

Ismétlés: másnap (hétfőn) 11 órakor.
Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza
Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkési hivatalokban.
Előfizetési díj: egy évre 96 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:
930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: **031/55 90 141** (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6